ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒԲՐ ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER,** American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 26, 1910. Ն՝ 9

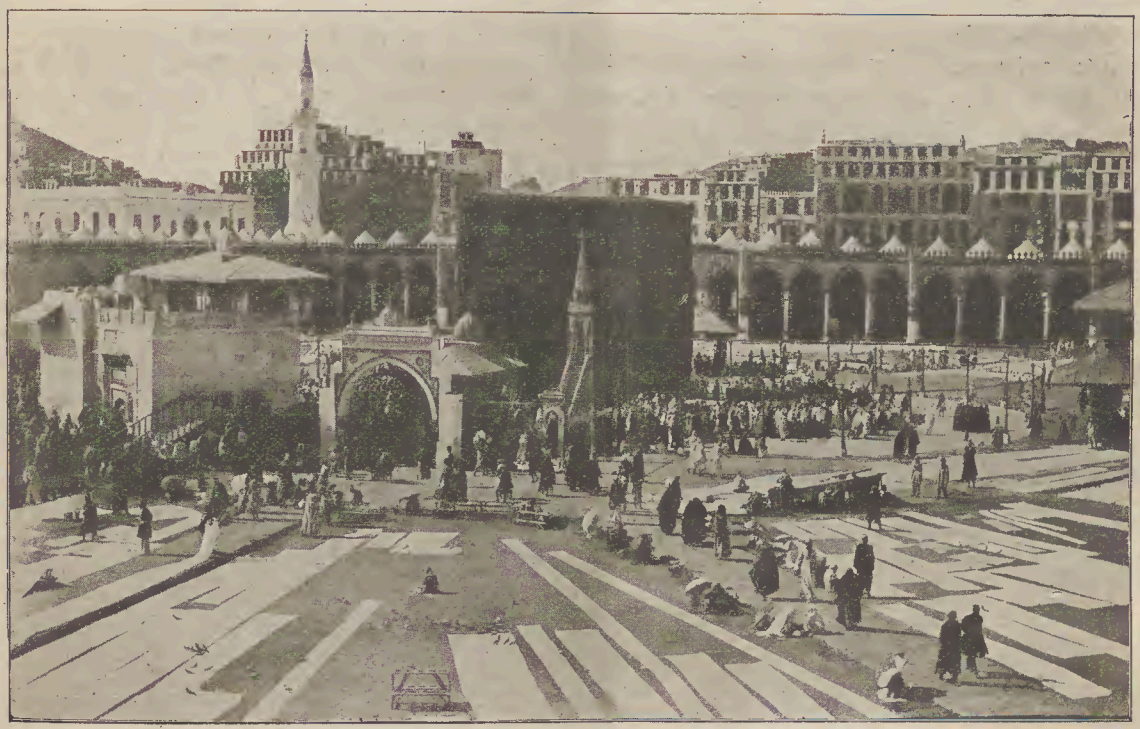

ՓԵԱ'ՊԷ ԵԱԽՕՏ ՊԷՅԹՈՒԼԼԱՀ

Մէքքէտէ քեա՛ին օլան իլպու ճամի՛ պէյթ իւլ Հարամ վէ պէյթ իւլ 'աթիգ տախի թէս-միյէ օլունուպ բիվայէթէ կէօրէ, Հազրէթ ի Իպրահիմ Թարաֆընտան ինչա էտիլմիչ տիր։ Միլատըն 1627 Թարիխինտէ Սուլթան Մուրատ Խան ը բապի՛ Հազրէթլէրի տնը պիւքիւլ-յէ թէճահիտ էյլէմի։ Պու ճամի՛ ի չէրիֆին 7 'ատէտ մինարէսի վէ 19 զաիուտը վէ 4 բիւք-նիւ վար տրը վէ Թուլ վէ 'արզը, եա՛նի բիւքլէրինին մապէյնի 80էր ղըրա՛ ը մի՛մարի օլ-մագ իւզրէ միւ՛էսսէս տիր։ Բէսմին սոլ Թարաֆընտաքի մէրտիվէնլի պինա Զէմզէմ զույու-սընը միւհթէվի տիր։

քեզ Քրիստոս տըր։ Ո տիւնեատա իքէն պու ճէ-
լիւ իչի կէօրտիւ։ Վէ հագիգաթ ը հալատա ճիհան
Թարիխինատ պու չէֆի՛ խըտմէթինի կէօրէն պիր
նօգթա, պիր չախս կէօրէպիլիր իսէք օ տա Քրիս-
տոս քէնտիսի տիր։

Պու գատարը աչիքեար տըր,

Լաքին Քրիստոսըն էօլիւմիւնատէն սօնրա նա՞-
սըլ տըր։ Շիմտի օ անճագ քէնտինին տիւնեատա
պրագտըղը զիքրիյէթ վէ ատէմլէրին ֆիքրինատ
հասըլ էթտիյի խաթըրտաթ իլէ մի չէֆա՛աթ էտի-
յօր։ Պու պէօյլէ օլմազ։ Ալլահ պիր գաչ սէնէ
ինսանլար իլէ միւլագաթտատ պուլուշնուպ սօնրա
քէնտի հալ ը ասլինին չէքիլմիչ, վէ ատէմլէրի օ
գըսատա միւտտէթին խաթըրէյլերի իլէ պրագմըշ օլ-
մասը օլմազ։ Ալլահըն իչլէմէք թարղընա պագը-
նըզ։ Ո Թագի՛աթ տէնիլէն սուրէթտէ իչլէմէյի
միւրատա էտիպ մատտի մէվճուտաթը խալգ էյլէտի
իսէ տէ, իչի թէրք էտիպ կիթմէտի, հալա իչլէ-
յօր։ Միլիօնլարճա տէր էվվել պիր նօգթայա փար-
մաղընը գօյտու վէ օրատա մատտի 'ալէմին ճիւմլէ
գավա՛իտ վէ գուվվէթլէրինի հավի օլան պիր մէր-
քէզ վիւճուտէ կէլտի։ Պագ պու իչ հալա տէվամ
էտիյօր, վէ պու գուվվէթլէր քէմալա տօղրու ի-
լերիլեր իքէն քէնտիսի պինէնֆս անատ ֆա՛իլ տիր։
Հայաթ 'ալէմինի ալ։ Ալլահ պու ճիհան Թարիխին-
տէ պիր նօգթայա փարմաղընը գօյտու վէ օրատա
հայաթըն պիւճիւմլէ իհթիմալաթընը հավի օլան
պիր մէրքէզ հասըլ օլտու, թէքեամիւլիւն պիւճիւմ-
լէ մէնզիլլէրինատ օ հալա ֆա՛իլ օլուպ անը քէմա-
լա տօղրու սէվգ էթմէքտէ տիր։ Հայաթըն վիւճու-
տա կէլմէսի իչլուն Ալլահ պիր էմր էտիպ կէրի չէ-
քիլմիչ տէյիլ, անճագ քէնտիսի հայաթը պու ճիհան-
տա հասըլ էթմէք իչլուն իրատէ վէ օ իրատէսինի իճ-
րա էթմիչ, վէ էլան իճրա էթմէքտէ տիր։ Պու
տիւնեատա նաթըգ ինսան վիւճուտա կէլմէսինի
միւրատա էթտիյինատ, պիր չէֆէթ ատէմ խալգ էտիպ
օնլարը քէնտի հալլէրինէ թէրք էթմէտի. պէչէրիյէ-
թի իքմալ էտինէտէք պու թէչէպպիւսիւնէ քէֆիլ
օլտու, վէ պու կիւնէհտէք իչլէմէքտէ տիր։ Իմտի
տէյէճէյիզ քի հէր պիր խլգաթ ֆի՛իլի Ալլահըն
հայաթընճա պիր եէնի թէչէպպիւս օլտըղը կիպի օ
թէչէպպիւս քեամիլ օլուճայատէք, Ալլահ տէվամ
իւզրէ ֆա՛իլ տիր։

Քրիստոստա Ալլահ եէնի պիր թէչէպպիւսատէ
պուլուճմազ տըր։ Ինսանլարը խէլատ էթմէք
իչլուն Ալլահ քէնտի քէնտիսինի միյանճը վէ չէֆի՛
օլարագ, ինսանտա ինսանը խէլատ էթմէք իւզ-
րէ պիր եէնի խլգաթ իճրա էթմիչ վէ Քէլամ
թէն օլուպ, արամըզտա ատաքէն օլմուչ տըր։ Պու
տախի հագիգի վէ պագը օլան պիր ֆի՛իլ տիր։ Ա-
տէմէ քէնտիսինի ատէմտէ պէչան էթմէքէ, ատէմի
ատէմտէ իւզամ էտէրէք քէնտիսի իլէ պարըչարը-
մագ, ատէմի ատէմտէ խէլատ էթմէքէ իչլուն Քը-
րիստոստա իլահի չէֆի՛ հայաթը եաչամագա միւ-
րատ էթտի։ Իմտի պիր գաչ սէնէ սօնրա օ քէն-
տի էզէլիյէթինէ չէքիլիպ, ատէմլէրէ պէ՞ա պիր
խաթըրէ պրագմատը։ Թագի՛աթտատ պաչլատըղը իչի
պիթիրէնէհտէք ֆա՛իլ օլտըղը կիպի Քրիստոստա
պաչլատըղը իչի պիթիրէնէհտէք ֆա՛իլ օլաճագ տըր։
Ատէմ ատէմ գալտըգճա, Ալլահ սէվգին Փէտեր գալ-
տըգճա, Ալլահ ատէմի խէլատ էթմէքէ իչլուն քէնտի
քէնտիսինին չէֆի՛ի գալտըգճա Քրիստոս պագը վէ
տա՞իմ գալըր։ Վէ իչլէք Քրիստոսըն գըյամը վէ 'ուս-
բուճը պու հագիգաթ իլէ թէ՞յիտ էտիլիր։ Ինսանիյէթ
ճէսէտա տէյիլ, զէմինի տէյիլ, զէմանի տէյիլ, բուհի
վէ իլահի տիր։ Ալլահըն հայաթ ֆի՛իլի ճէմ՛ատա-
թը ալըպ հայաթլանտըրարագ, հայաթլը ճէմ՛ատա-
թը քէմալա տօղրու սէվգ էթտիյի կիպի իլահիլէն-
տիրիլմիչ ինսանիյէթ, (խաթինատ նօգթասը տիւն-
եատա – Ինճիլտէ – օլտուղտու հալտէ,) քէնտիսի
(եա՛նի Քրիստոս) կէօրիւնմէզ 'ալէմտէն ինսանիյէթի
թէրքի՛ էթմէք իւզրէ իչլէր։ Քրիստոս էօլմէզ, օ
պիզիմ իչուն տա՛իմա չէֆա՛աթ էթմէք իւզրէ հա-
յաթատա տըր։

Պու խուսուսատա զիյատէ թա՛միզ վէ թէչէպ-
յիւլ էթմէմիզ լազըմ տէյիլ։ Փէրտէնին արգասըն-
տաքի չէյլեր հագդընատա մէրագ էթմէք չօղլուգ իչէ
կէլմէզ, կիզլի չէյլեր Ալլահըմըզ Բապպա մախսուս
տըր։ Լաքին պիզ ագալի չու չէյլեր հագդընատա
էմին օլապիլիր իզ։

1. Ալլահ պիզի սէվէր։ Պիզ տահա կիւնահ-
քեարլար իքէն օ պիզի սէվէր։

2. Քեահինիմիզ վէ չէֆի՛իմիզ Ալլահ քէնտիսի
տիր։ Պաչգա պիր չէֆի՛է իհթիյաճ եօգ տըր։ Ալ-
լահ հէր չէյտէ օլտըղը կիպի պու խուսուսատա
տախի քէնտի քէնտիսինէ քեաֆի տիր։

3. Քրիստոս Ալլահըն քէհանէթ վէ չէֆա՛աթ
իճրատը տըր։

4. Ալլահ Քեահին վէ Շէֆի՛իմիզ մագամընատա
տա՞իմա ֆա՛իլ տիր։ Թէճէսսիւտիւն էյամ ը սա՛ա-
տէրինտէ վէ օնտան սօնրա, շիմտի վէ տա՞իմա
ֆա՛իլ տիր։

5. Ֆէրտէն վէ ճինաճէ քէմալ իւմիտիմիզ Քրիս-
տոստա զահիր օլան Ալլահտա մահֆուզ տըր։

Պու հագիգաթ եա՛նի Ալլահըն Քրիստոստա
պիղիմ իչուն տա՞իմի Շէֆի՛ օլմատը, էյի վէ քեա-
միլ օլմադա չագալայան պիչարէ ինսանիյէթէ նէ
ճէսարէթսաիչ պիր գուվվէթ տիր։ Էյ քեամիլ

օլմազա վէ տէրուն թէնադուստան գուրթուլուպ մուգատտէս օլմազա չալըշան, աչն հէր քիմ իսէն, Շէֆի'–Ալլահ աչնին թարաֆընտան որը Ալլահ տա նա նազարէն Քրիստոստա գօլունու սըղայըպ իչէ պաչամըշ որը։ Շու տիւնեա թարիխինտէ հայաթ նէմա պուլուրքէն նէ չօգ գուվվէթլեր անը մահվ էթմէյի թէհլիա էթմիւեր, լաքին մուվաֆֆագ օ լամաորլար։ Հայաթըն քէֆիլի հայաթը մահլուս գաթտան եիւքսէք վէ գաարր օլան խալիգ իտի։ Քէզալիք տաէմի խէյաս էթմէյէ միւրատ էտէն, կիւնահքեարտան եիւքսէք պիր զաթ, Շէֆի'–Ալլահ քէնտիսի տիր, վէ օ պու չէյի իճրա էտէճէյինի պիլքի'իլ Քրիստոստա խապաթ էյլէմիշ տիր։

«Պու էճլտէն անըն վասըթասըյա Ալլահա եագ լայանըորը քեամիլէն խէյաս էթմէյէ տահի դա տիր տիր. չիւնքի անւեր իչիւն չէֆա'աթ էթմէյէ տա'իմա հայաթտա որը» (Իպր. 7. 25)։

ՈՒՖՈՒԳ
(Հ. Մ. Ալէն)

Եահանէլահտա պոհրան ը պէյր։ Թայֆըզըն պէյա նընձա, «Եունանիսթանըն զարիպ սիյասի գօ մէտեատը խրիստա էրմիշ, վէ պուհրանտա պէօ յիւք իչ կէօրմիւշ օլան Կիրիոլի Մ. Վէնէգէլօ փատր. Հաէ ճէզիրէ ի մէզգիւրէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիշ տիր։ Իթթիհատ ը 'ասքերի ճէմ 'իյէթինին պիւթիւն ա'զալարը վէ պիր չօգ զապիթան Փիրէյէ գաատր միւտաիլէյհէ րէֆագաթ էյլէ միչլէր տիր։ Միւտաիլէյհ կէրիատէ պիւտպիւթիւն քէնտիսինին մէհաբէթ վէ տէհտատ էտերի օլան պիր ան վալ ը տախլիյէ վէ խարիճիյէ պրադմըշ որը։ Ան վալ ը տախլիյէ վէ խարիճիյէ տէյիչիլերէք տա հա էյի օլմուշ որը։ Միւտաիլէյհնին միւճթարափա թընտան ան ճագ 24 սա'աթ էվվէլ հիւքիւմէթ ի Եունանիյէ՝ հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյէ մէճլիս ի միլլիյէ հիչ պիր կիրիոլի մէզ'ուսըն գապուլ օլուն մայաճաղընա տա'իր թէ'մինաթ վէրմիշ տիր։ Պու թէ'մինաթ իքի տէվլէթ արասընտա մուհարէպէ զուհուրը իհթիմալընը մուվագգաթէհն պէրթարաֆ էյլէտի։ Պունտան պիր գաչ այ էվվէլ Եունանիւս քէլասընտան հիչ պիրիսի պէօյլէ պիր վա'տտա պուլունմադա ճէսարէթ էտմէդ իտի։ Պու չէյ ա նըն գաթլ էտիլմէսինէ պա'իս օլուր իտի։

Կէչէն Օգոստոստա պաչամըշ օլան հէնի 'իւմրան վէ իսլահա մահտուս հարէքէթինին թարի խի մուխթասարէն պէրվէճհ ի աթի պէյան օլուն նար. կէչէն Օգոստոսըն խրիստոնընտան պէրու Եունանիսթան պիլքի'իլ Իթթիհատ ը 'ասքերի հիւքմ ու նուճհուզը ալթընտա պուլունմադտա որը։ Լաքին սօնրատարը էհալինին 'ասքերի 'իսեատա միւտա'իտ օլան չէվգ ու չէֆարէթի զա'իլ օլմազա պաչատտը։ Սապըրսըզ վէ տուրագսըզ օլան էհալի նէթա'ճի ի անիյէյէ մուհթագըր պուլունմըշ վէ իւմիտի պօչա չըգմըշ իտի։ Պու արատա վէրկիւ լէրին թէզկիտի փրօժէլերի պիր թագըմ սընճըլարը իւրքիւթտիւ վէ մէմլէքէթին թէհսիգաթ ը 'ասքէրիյէտի փէք ոգ թէրագդը էյլէտի։ Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյնին թավր ու հալը տախի տահա զիյատ թէհահատամըզ պիր չէքլ ալտը, վէ րու'էսա ի 'ասքերիյէ հէվէսքեար սիյասէթչինասլար րօլընը օյնամազա չըգըշտըլար, վէ նէթիճէսինտէ անլեր ա րասընտա միւնազա'ա զուհուր էթտի։ Պահրիյէ գօմանտանը Թրիփալուսըն 'իսեանը՝ մէա'էլէլերի տահա զիյատ չափրաչըգլանտըրտը։ Անըն ճէզա լանտըրըլըգ ճէզալանտըրըլմամասը մէա'էլէսի պահ րիյէնին կէնճ վէ եաչը զապթիանը արասընտա պիր իմթիլաճ զուհուրընա պա'իս օլտու։

Պու արատա իթթիհատ ը 'ասքերի իլէ Մավրօ միխալիս գապինէսինին միւնասէպաթը կէրկին լէչտի։ Զապթիան հիւքիւմէթ ի հազըրէնին ուզուն փարլամէնթօ թա'թիլի էանասընտա մէվգը'ի իգթի տարատա գալմասընը իսթէմէյօր իտի։ Մուխալիֆ ֆըրգալար րու'էսասը օլան Մ. Թէօֆօքիս իլէ Մ. Րալլիյէ պաչ վուրմագըզ ափաչիքտար իմքեանսըզ իտի։ Իչինն իչինտէն չըգմագ իչիւն անճագ իքի չըգզ կէօրինիւյօր իտի, եա'նի եա բէնքսիզ պիր գապինէ թէչքիլ եա տա 'ասքերի տիգթաթօրլըգ թէ'սիս էտիլմէլի իտի։ Լաքին պունլարընն պիրինտէն պիրինին իճրասը իչիւն պիր չէյ, եա'նի գրա լընն բիզա վէ մուվաֆֆագաթը հէր հալտէ մուգ թագի իտի։ Լաքին 'աճէպա Գրալ Եօրկի հիւքիւմէթ ի մէչրուԹէնին պիւտպիւթիւն պաչգա պիր գալըպա սօգուլմասընընա բաղի օլո՞ր մը։ Պու չէյ միւհթէմիլ կէօրինմէյօր իտի։ Կիրիա րու'էսասընտան Մ. Վէնէգէլօնընն Եունանիսթանա նէթիյտիյի պէման անվալընն միւչքիլաթը իչթէ պու մէրքէզտէ պուլունըյօր իտի։ Միւտաիլէյհ մէհաֆիլ ի 'ասքէրիյէտէ հիւքմֆէրմա օլան էֆքեար ու թէտավվուրաթ գահթըզընտան, վէ մու'այնէն պիր փրօկրամընն պուլունմամասընտան տօլայը հայրէթէտ գալը վէ իչլէմէյէ պաչլատը։ Եէնի պիր փարլա մէնթօնընն ինթիխապ օլունուպ իճրիմա' էթմէսինէ գատար տէվամ էտէճէք օլան ուզուն ֆըրթրէթ զարֆընտա մէմլէքէթի իտարէ էտէճէք պիր միլլի մէճլիսին փլանընը գուրտու։ Պունուն 'ազատին ճէ հէյէճանամիզ էյամ կէլտի։ Պու միւտտէթ զար ֆընտա Մ. Վէնէգէլօ՝ իթթիհատ ը 'ասքերիյի, ֆըր գալ ի մուխալիֆէ մէնսուպիյնինի վէ 'ազըպէթ դրա

լը Մավրոմիխալի գապկնէսինին սուգուրթընըն, վէ միւլի պիր մէճլիսին իճթիմա՛ա տա՛վէթ էտիմէսինին մէմլէքէթի տիւշմիւշ օլաըղը մուխաթապա կիրտապընան գուրթարաճաղընա գանտըրտը։

Գրալ Եօրկինին իճթիյաթքեարանէ մէսլէքի հիչ չիւպհէ եօգ քի չիմսիյէ գաատար գան տէօքիւլմէսինին էօնիւնիւ ալմըշ իսէ տէ, միւշարիւէյհ պուընը պիր միւսա՛ատէ իւէ եափա պիւմիշ տիր քի ագալւի չիմսիքի հալտէ հիւքիւմէթին պիւնեան ը մէշրուութիյէթինի զա՛իֆլէնտիրիր։» Թայֆըղընն մուխապիրի իճթիգպալը զարանըղդ կէօրմէքտէ իսէ տէ, պուընըն միւսա՛ատէ վասըթասըյլէ ղալէպէ էթմէքլիյին պիր միսալը օլա պիւիր իտիյինի զանն էտիյօր։

Ա֊ֆրիէթանըն Լընին ափվամընըն ախըտէ ահվալը. Մր. Րօպըրթ Սփիր ճէն. Ամէրիգատա ուզուն պիր սէյահաթ իճրասընտան սօնրա տահա [եէնի Մ. Ամէրիգայա՛ավտէթ էթմիշ տիր։ Միւսաֆիրէյհին պէյանընճա էկէր Զինէ միսիօներլէր կէօնտերմէքլիյէ լիւզում վար իսէ, ճէն. Ամէրիգայա միսիօներ կէօնտէրմէքլիյէ օն գաթ զիյատէ իճթիյաճ վար տըր։ Ամէրիգանըն Լաթին ագվամ իւէ մէսքիւն մէմլէքէթլէրինին ախլագի հալընտան տօլայը փափա իւէ գաթօլիք քիւիսէսի րու֊էսասը ֆէվգ էլ՛ատէ միւթէ֊էսսիֆ տիրլեր։ Փասիօնիսթ Թարիւգաթընա մէնսուպ րահիպլերտէն պիրիսի «Փրօթէսթանըլար ճէն. Ամէրիգայա կէլիպ Գաթօլիքլեր իւէ եան եանա իչլէմէլի տիրլեր,» տէմիշ տիր։

Մէս֊էլէնին էն ֆէնա ճիւէթի չուտըր քի րուհ֊պանըն էքսէրիյէթի չէհվէթփէրէսթլիյին էն աչաղը տէրէքէլէրինէ էնմիշլեր տիր, վէ ճէմա՛աթըն ճիսմանի վէ րուհանի իճթիյաճաթընա իսրտմէթ էտէճէք եէրտէ քէնտի վագիլարընը չէհվէթ վէ իչթիհալարընը իգնա՛ էթմէք սուրէթիյլէ կէչիրիրլեր։ Պու հագիգաթլար. Փափա հազրէթլէրինին ճէն. Ամէրիգա րուհպանընա կէօնտէրմիշ օլաըղը պիր մէքթուպտան անլաշըլմագտա տըր։

՚Ա՚իլէնին մէտէնիյէթ պինասընըն քէօչէ թաչը օլաըղը ի՚թիգատընտա պուլունանլարճա աթիտէքի բագամլար օգունաճագ խօչ չէյլեր տէյիւ իսէլեր տէ, եայըլան վէ միւլի հայաթըն թա գալպկեահընա գատար սիվիլիպ կէրմիշ օլարագ, հէմ հէյ՚էթ ի իճթիմա՛իյէյի հէմ տէ քիւիսէյի ՚այնի տէրէճէտէ թէհտիտ էտէն ախլագսըզլըղըն միւտհիշ մուխաթապտասընա գարչը ղայէթ նաճի՚ պիր իւսթարը հավի տիրլեր։ Ախլագ ու ատապըն իւք տիւսթուր ու էսասլարընա գարչը ՚ալէլ խուսուս րուհպան թարաճընտան կէօսթէրիւէն սատագաթսըզլըղըն նէթիճէսի օլաբագ Պրազիլ էհալիսինին 0/0 18ի, Ուրուկուէյինին 0/0 27.5ի, Էգուատօրընքինին 0/0 50սի վէ Վէնէցուէլանընքինին 0/0 58.5ի հարամզատէ տիր։

Ճէհալէթ ճիհէթիյէ տախի թասվիր ՚այնի տէրլէհէտ մուգլիմ տիր։ Պրազիլեատա էհալինին 0/0 85ի օգուլյուպ եազմագ պիւմէտիյի կիպի ճէն. Ամէրիգանըն սա՛իր մէմլէքէթլէրինտէ տախի էհալի ՚այնի նիսպէթտէ ճահիլ տիրլեր։

Ճէն. Ամէրիգայը մէքթէպլէր ճիհէթինտէն ճափոնիա իւէ մուգայէսէ էթմէքլիք ճալիպ ի տիգգաթ օլուր, զիրա պունլարընն իքիսինին էհալիլերի մըգատար ը նուճուս ճիհէթիյէ եէքտիկէրինէ սայքի միւսավի տիրլեր։ Ճէն. Ամէրիգատա 43 պին մէքթէպ մու՛ալիմլերի իւէ 2 միլիօն թալեպէ վար տըր, Ճափոնիատա իսէ 133,000 մու՛ալիմ վէ 6 միլիօն թալեպէ վար տըր։ Ետ՛նի 1է 3 նիսպէթինտէ տիր։

Պու քեյֆիյէթլէր՝ Ֆրիսատօնըն պէյարէթինին հայաթպախչ հադիգաթընը տիւնեանընն հէր թարաֆընա նէչր էթմէյէ չալըչան պիւճիւմլէ չիրքէթլերէ պիր թազիեանէ ի թէչվիգ օլմալը տըրլար։

ՄՈՒԽԹԻՐԵԼԷՐ

Տամաս Ֆէրֆ֊ֆաշընըն լայհաոը. — Պու եագընլարտա Տամատ Ֆէրիտ փաշա Մէճլիս ի Ա՚եանա Գանունը ը էսասինին թա՛տիւի հագգընտա պիր լայհա թագտիմ էթմիշ օլուպ, անտէ 1293 Գանունը էսասինին վաթան իչիւն տահա էլվէրիշլի իտիյինի վէ չու սօն մու՛ատտէլ Գանունը ը էսասինին մուղիրը իտիյինի իտտի՛ա էտիյօր։ Միւշարիւէյհին էֆքեարընճա, պու մու՛ատտէլ Գանունը ը էսասի մազը իւէ գաթ՛ը միւնասէպէթ էտէրէք, մէմլէքէթիմիզին ահվալը թարիխիյէսինի հիւսապա ալմամըշտըր։ Քէզալիք ա՚եանըն անճագ պիր սիւլսիւնին ինթիխապընը Սուլթանտա թէվտի՛ էտէրէք, վէ պիւճիւմլէ նուճուզ ու իդթիտարը գուվվէ ի թէչրի՛իյէյէ, եա՛նի հէյ՚էթ ի մէզ՛ուսանա վէրէրէք, Սուլթանըն հուգուգընը տէրէճէ ի նիհայէտէ թէնզիլ էյլեմիշ տիր։ Հալպու քի Սուլթան պիւթիւն ՚ալէմ ի Իսլամըն բէ՛իսի վէ փէյղամպէրին խալէֆի օլմաղա, անըն նուճուգընըն պէօյլէ թահտիտ էտիլմէսի ճա՛իզ եափօտ խայրը օլամազ։ Հաթթա ուսուլ ը մէշրուութիյէթլէ իտարէ օլունան նիչէ էվրափա տէվլէթլէրինին հիւքմտարլարընըն նուճուգը պիղիմ հիւքմտարըմըզընն նուճուգընտան զիյատէ օլմագտա տըր։ Պու խուսուսլարը թաֆսիլ էտէրէք, միւշարիւէյհ էսքի Գանունը ը էսասինին 103ինճիւ մատտէսինտէ պիր թա՛տիլաթ իճրասը իւէ անըն թէքրարէն զապտուլ օլունմասընը թավսիյէ էտիյօր, ՚Օսմանլը մաթպու՛աթը կէչէն հաֆթա զարֆընտա պու մէս՛էլէ իւէ օզրաչալար վէ մէզքիւր լայհանըն լէհ վէ ՚ալէյհինտէ պէյան ը

էֆքեար էյէտիլէր։ Վէ պու էֆքեարատան անլաշըլ-
մըշընակէօրէ, լայիհա ի մէղքիւրէ հիւան ի գապուլ
պուլմամադատա տըր։ Սուլթան՝ Իսլամ 'ալէմինճէ
Խալէֆ 'ատա օլունարագ, մէմլէքէթիմիզին Իսլամ-
լարընըն տա րէ՛իսի սայըլըր իսէ տէ, Գանունը է-
սասի միւնասէպէթիյլէ պու նօգթայա ֆէվգել'ատէ
էհէմմիյէթ վէրմէք պիւյուիւպէ թէֆվիզ էտիլէմէզ։
Մէմլէքէթիմիզ էհալիսինին մուխթէլիֆ մէզհէպ
թապի'լէրինատէն 'իպարէթ օլարըզ իչիւն, պիւթա-
պի' մէչրուԹիյէթ պուրատա թէսպիթ վէ թահքիմ
էտիտիքճէ, տինի 'ունսուր վէ Սուլթանըն խէլա-
ֆէթի մէս'էլէսի հիւքիւմէթճէ վէ Գանունը է սասի-
ճէ կիտէրէք չիմտիքինատէն ֆարգըզ պէր վազ'իյէթ
ԹուԹաճագ տըր։ Պինա'էն'ալէյհ չիմտիքի մու'ատա-
տէլ Գանունը է սասինին թա'տիլ էտիլէրէք, կէրի
էսքի սուրէթինին գապուլ օլունաճաղընը զանն
էթմէյիզ։ ՄէչրուԹիյէթիմիզ կէրի կէրի ատբմլար
ալարագ Իսլամ 'ունսուրընը տիկէրլէրատէն թէֆրիգ
էթմէյէ վէ հաքիմիյէթի հիւքմատա վէրմէյէ տէ-
յիլ, անճագ իւէրի իւէրի ատբմլար ալարագ, 'անա-
սըր ը մուխթէլիֆէյի պիրլէչտիրմէյէ վէ հաքիմի-
յէթ ի միւլկիյէի թահքիմ էթմէյէ սա'յ էտէճէք տիր։

Փէյնէյէ. — Գա'զը կէնճլէրիմիզ փօլիս հազըլ-
մաղը արզու էտիյօրլար։ Կէչէն կիւն օտամըզա
պիր էրմէնի կէնճ կէլտի։ Ուզուն պիր հօլճուլըզ
էտէրէք, Սւլթուսթանատա պուրայա գատար կէլ-
միշ, փօլիս հազըլմագ իչիւն լազըմ կէլէն տա՛իրէ-
լէրէ միւրաճա՛աթ էյլէմիշ, չէհատէթնամէլէրինի
'արզ էտէրէք իմթիհան վէրմիշ վէ իմթիհան վէ-
րէնլէր 8 Իսլամ վէ պիր էրմէնի (քէնտիսի) օլարըզ
հալտէ իմթիհանատա մուվաֆֆագիյէթլէ կէչէն իքի
քիչինին պիրիսի տէ քէնտիսի օլմուշ, վէ նիհայէթ
էլպիսէ կիյմէլէրի էմր օլունմըշ իսէ տէ, թամմ օ
սըրատա Միւտիր էֆէնտի պու կէնճէ քէնտիսինին
20 հաշընատա օլուպ 'ասքէր իտիյինի խապէր վէրէ-
րէք, փօլիսլիք սիլքինէ տուխունըը մէն' էյլէմիշ
տիր։ Պիթթապի' 'ասքէրլիք սինննինտէ պուլունանա-
լար փօլիսլիյէ գապուլ օլունմայաճագ իսէ, չու
մու'ամէլէնին սօն գըսմը թէֆվիզ էտիլիր, վէ մէ-
մուլ իտի։ Լաքին մէղքիւր կէնճին վէրտիյի րիվա-
յէթտէ (քի պու րիվայէթին սըհհէթինէ չիւպէ
էթմէյէ պիր սեպեպ կէօրմէյօրըզ) չու իքի նօգթա-
նըն նազար ը տիգգաթ ճէլպ էթմէմէսի գապիլ տէ-
յիլ տիր. չէօյլէ քի, էվվէլա, պու կէնճին սինննի
ագտէմճէ մա'լիւմ օլարըզ հալտէ, պիր գաչ հաֆթա
մէրգումըն մու'ամէլաթ ը բէտմիյէ իլէ մէչղուլ օ-
լարագ պէյհուտէ հէրտէ իւմիտ թաչըմասընա միւ-
սա'ատէ էտիլմիշ տիր։ Սանիյէն, իմթիհանատան կէչէն
իքի էֆէնտիլէրտէն տիկէրինէ 22 հաշընատա, հա'նի
'ասքէրլիք սինննինտէ պուլունան Ահմէտճէ էլպիսէ
կիյինմէյէ րուխսաթ վէրիլմիշ, լաքին 20 հաշըն-
տա օլան Մակար բէտտա էտիլմիշ տիր։ Պու իքի խու-
սուս հագիգաթ իսէլէր, պու մու'ամէլէ հէմ միւ-
սավաթա հէմ տէ 'ատալէթէ մուվաֆֆըգ տէյիլ տիր։
Մէզքիւր կէնճին պու գատար վազէթ վէ փարա
սարֆ էտիպ իւմիտ թաչըտրգտան սօնրա, իւմիտի-
նին պէօյլէ պիր սուրէթատ պօչա չըգմասը հագգ
իւզրէ քէնտինի փէք մէ'յուս պրագմըչ իտի։ Ցա-
գաթ իւմիտ էտէրիզ քի կէնճլէրիմիզ պէօյլէ վա-
գը'ալարտան մէֆթուր օլմազլար։ Պիթթապի' մէմ-
լէքէթիմիզ Թարիգ ի Թէրագգըտա մէ'մուլ օլունան
մէվգը'է էէթիչէնէտէք պու միսիլու տահա նիչէ
հալլէր վուգու' պուլաճագ տըր։ Լաքին տիկէր Թա-
րաֆտան կէնճլէրիմիզ տախի մէսլէք ինթիխապըն-
տա փէք տիգգաթլը վէ իհթիյաթլը պուլունմադա
պու վէսիլէյլէրէ տահա էյի թա'լիմ օլունմալը
տըրլար։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

Ա'ԼԱ ԷՖԷՒԱՐԸՆ ԽԱՅՐԼԸ ԹԷ՛ՍԻՐԻ

Պիր գատըն քէնտի տօսթընա, «Մատամ Հ. նըն
նէ՛ կիւզել սիմասը վար, անըն ճաղիպէսինին
էսրարընը քէչֆ էտէմէյօրըմ։ Անըն չէհրէսի չիր-
քին տիր. լաքին հէր նէ զէման եիւզիւնէ պագ-
սամ, տա՛իմա պիր Թէհայիւր հիսս էտէրիմ,»
տէտի։

Տօսթու ճէվապէն տէտի քի, «Անա հիւան վէ-
րէն չէյ քէնտիսինտէ պուլունան ա'լա րուհ տըր։
Օ պէնիմ Թանըտրզըմ քիմսէյէր արասընատա էն
մուԹլու գալպէ մալիք օլան գատըն տըր։ Պիր
տէֆ'ա պանա տէտիյինէ կէօրէ, մէրգումէ հիչ պիր
քիմսէ հագգընատա զարազքէարանէ պիր Թէֆէք-
քիւրատ պուլունմագ իսթէմէզ, վէ Թիթիզ վէ
միւզթարիպ օլմամաղը քէնտիսինէ պիր Խրիսթի-
յան վազիֆէսի 'ատա էյլէմիշ տիր։ Պէն չօգ վազէթ
անըն իլէ պուլունմըշըմ։ Հէր Թարաֆտան ճան
սըգան հալլէր քէնտինի իհանաթ էթտիյինատէ պիլէ,
քէնտիսինէ մախսուս սաքին հալը վէ սիմասընըն
լէթաֆէթինի տա՛իմա հըֆզ էտէր իտի։»

Օլ պիրիսի ճէվապէն, «Փէք էյի, կէօրիւնիւյօր
քի պու հալ քէնտինէ խլուգի տիր։ Լաթիֆ պիր
Թապի'աթ վագա'ա պիր 'աթիյէ տիր։»

Տօսթու ճէվապէն, «Մատամ Հ. իչիւն հալ
պէօյլէ տէյիլ տիր. օ՝ չօճուգլըզընտա փէք Թիզմի-
ղաճ պիրիսի օլուպ, անըն իլէ կէչինմէք փէք կիւճ
իտի։ Լաքին օ չիմտիքի ճալիպ Թապի'աթընը քէ-
մալ ը տիգգաթլէ սա'յ ու իգտամ էտէրէք վէ քէն-

տիսինի զապթ էթմէքլիյէ չալըշարագ, էլտէ էթմիյ տիր,» տէտի։

Իլք տէֆ'ա սէօյլէյէն, «Ընկէր էօյլէ իսէ նի՞չիւն ճիւմլէմիզ տէ 'այնի ճազիպէյէ մալիք օլմայալըմ.» տէտի վէ միւթէֆէքքիր պիր հալտէ տօսթընըն հա-նընտան այրըլսը կիթտի։

Պիզ օլ սիւ՞ալը թէքրարլարըզ. «Նի՞չիւն ճիւմլէմիզ տէ 'այնի ճազիպէյէ մալիք օլմայալըմ։»

—·—

Վ ԱԳԱ'Ա պէն պէս պիր ֆէրա իմ, եւինէ տէ պիր սայըլապիլիրիմ։ Հէր չէյի եափամազ իսէմ տէ, պիր չէյ եափապիլիրիմ։ Հէր չէյի եափամա-ղըզըմ իչիւն եափապիլէճէյիմ պիր չէյի եափմազ-տան տա իճթինապ էթմէյէճէյիմ։

—·—

Ֆ ԷՐԱՀ օլ։ Թարիգինտէ էօնիւնէ մանի'էլէր չըզ-սա, վէ արգանտան 'ուգուպէթլէր գօչսա մէյուլ վէ մէ'յուս օլմատան նէ՞ չըգար։ Սէն կէնճ իսէն Թապի'աթ սանա տէյօր, «Մերա օլ։» Մու-վաֆֆագիյէթ վէ չէրէֆ Թարիգինտէ, ֆարղ վէ մէս'ուլիյէթ եօլունտա սրա սըրա տիքէնկէրին վէ գայալարըն պուլունմասը անճագ սէնի տանա պի-յատէ սապր վէ չէճա'աթլէ սա'յ ու ճէհտ էթմէյէ տէվգ էտէրլէր։ Էկէր նազիք Թապի'աթլը պիր քիմ-սէ իսէն պիլէ, հիսէ միւչքիլաթ վէ պա'իս ի ֆիւ-Թուր ահվալ էօնիւնտէ ֆէրահ օլ։ Իւմիտ հիսսի տէրուննինտէն հէր նէմ' չիւպէ վէ մէ'յուսիյէթի տէֆ' ու իզալէ էյլէսին։ Ֆէրահ օլ, նա'իլ օլմատը-ղըն հասրէթլէր իւզէրինէ տիւչիւնիւզ տուրմա, ասնրա օ տիւչիւնճէլէր կիտէ կիտէ իրտաէթինի զէնճիր իլէ կիպի պաղայարագ սէնի էսիր էտէրլէր։ Ալլահ սէնի ֆէրահ վէ մէսրուր օլմագ իչիւն հա-րաթմըշ տըր։

ՖԷՆՆԻՑԱԹ

ՀԱՐԱՖԵԱԹ Ը ՄԷ'ԱՐԻՖԷՐՎԷՐԱՆԷ

(Մ. Մչնաէան)

2.

Զիրա իպթիտա'ի մէճպուրի պիր Թա'լիմ ու Թէրպիյէ չակիրտին ֆիքրինտէ տիւնեա հագդընտա մա'գուլ պիր նազար վէ Թէսավվուր Թէչքիլինէ քեաֆի տէյիլ տիր, վէ հուբր պիր չէհրինին մուԹ-Թասըֆ վէ միւԹէհալի օլմասը մուգԹազի օլան իլք էսասի իտաասիյէթլէրտէն պիրիսի՝ Թապի'աթ հագդընտա, 'էսր հագդընտա, իճթիմա'ի միւ'էս-սէսաթ հագդընտա, վէ իճթիմա'ի վիճդուտա վէ Թէ-րադգըյը միւմքին գըլան դավանկյն վէ ահվալ հագդընտա մա'գուլ էֆքեար վէ Թէսավվուրաթա մալիք օլմագ տըր։ Մէզքիւր խուսուսի Թիճարէթ մէքԹէպլէրի՝ չէհրիյէր հազըրլամագտըզըն պիր Թա-րաֆը պիր Թա'լիմ վէրիյէր. տալէ իսթօռօկրա-ֆի, ուսուլ ը տէֆթէրի վէ սա'իրէ էօյրէտիրլէր։ Պէօյլէ մէքԹէպլէրին չօղալմասը հէր հալտէ միսլի հայաթը միւԹէզարրիր գըլար, ֆէրահ Թապի'-Թընը ֆագիրլէչտիրիր վէ անը իճթիմա'ի 'ալի մէ-նաֆի'է գարշը գայտագ պիր հալէ կէճիրէ պիլիր։

Թա'լիմ ու Թէրպիյէ միւԹէխասսիսլէրի մէ-քեաԹիպ ի 'ալիյէի 'էօմր ի հազըրընը մուգԹազի-յաթընա ույարլամագ պաղընտաքի Թէ'խիր է-տիլմէզ իհթիյաճընը զաթէն հիսս էյլէմիչլէր տիր։ Տահա պիր իքի սէնէ էվվէլ իտի քի Մասաչուսէց էյալէթինին վալիսի, չակիրտանըն Թիճարէթ 'ա-լէմինտէ մու'ամէլէտէ պուլունմագ իգԹիտարընը քէսպ էթմէքլէ պէրաաբէր՝ տէրուննի տատմի Թէ-րադգը էթաիրէն վէ հայաթը ղէնկինլէտէն 'իլմէ-րի տախի Թահսիլ էտէպիլմէլէրի իչիւն Պօսթօնըն 'ալի մէքԹէպլէրինտէ Թիճարէթ 'իլմլերի իչիւն չու-պէլէր Թէ'սիս էթմէքը իւզրէ պիր գօմիսիօն Թա'-ինին էյլէտի։ Պիր գաչ սէնէ էվվէլ պիր էհրինին մէք-Թէպինին միւաիրլերի ֆապրիգաթօրլար իլէ էօյլէ պիր ԹէրԹիպլէ էյլէտիլէր քի չակիրտլէր պիր կիւն մէքԹէպտէ տէրս վէ պիր կիւն տէ ֆապրիգատա պիր սէն'աթ էօյրէնսինլէր։ Շակիրտլէր չիֆԹ չիֆԹ Թագսիմ օլունտրլար, վէ պուննլարտան պիրինի պիր կիւն մէքԹէպտէ՝ վէ օլ պիրինի ֆապ-րիգատա, օլ պիրի իսէ իլք կիւնիւ ֆապրիգատա վէ էրթէսի կիւնիւ մէքԹէպտէ կիտէր իտի։ Պէօյլէ պիր ԹէրԹիպլէ ֆապրիգատա տա'իմա 'ամէլէ չակիրտ-լէրին նըսաֆը չալըշըր, նըսաֆ ը տիկերի իսէ մէքԹէպ-տէ Թահսիլ ի 'իլմ էտէր իտի։ Պու Թէճրիպէտէն էյի նէթիճէլէր հասըլ օլտու։ Ֆապրիգաթօրլար չակիրտլէր մէքԹէպի հարը պուչուդ պրագամալա մէճպուր օլ-մատըլար, զիրա հէմ սէն'աթ էօյրէնիր հէմ տէ քէնտի էմէքլէրինէ պէտել հաճիատտա քիւչիւք պիր իճրէթ ալըրլար, հէմ տախի իքմալ ը միւտտէթ էթտիքլերի կիպի էյի պիր իճրէթլէ պիր իչ քէնտիլէրէ պէքլէ-մէքտէ օլտըղընա քէտմիլէն էմին պուլունուրլար իտի։ Ֆապրիգաթօրլար տախի չօգ մէճմուն գալ-տըլար, զիրա կէրէք օրԹա պիր իճրէթլէ քէնտի իչլերի կէօրիւլիւր, կէրէք էյի սէն'աթքէտրլար հա-ղըրլանըր իտի։ Լաքին Մ. Ամէրիգանըն սապգ-րէ'սի ԹօղէվէլԹ, Ամէրիգանըն էյալէԹ հայաթընը ԹէճԹիչ, վէ Ամէրիգա էհալիսինին էն պէօյիւք գուվվէթինի Թէչքիլ էտէն վաֆիր էյալէԹ էհալի-սինին իգԹիսատի վէ իճթիմա'ի հալընը իսլահ պա-պընտա վասըԹտլար Թէլգին էթմէք իչիւն պիր գո-միսիօն Թա'ինին էյլէմէքլէ պուննտան չօգ գիյտէ

վասի՝ վէ մուհիմմ պիր հարէքէթին հուսուլընա սէ-
պէպ օլաու ։ Զէվաթ ը մուրախխասատան միւրէք-
քէպ օլան պու գոմիսիոնըն էն մուհիմմ թավսիյէ-
լերինտէն պիրիսի՝ մէքեաթիպ ի իպթիտա՚իյէ վէ
՚ալիյէնին փրօկրամլարընա զրա՚աթա ՚ա՚իտ տէրա-
լեր իտիալ էթմէք , էհալիտէ զրա՚աթա արզու ու-
յանտըրմագ , վէ պէօյլեճէ սէն՚աթլարըն սըհհէթէ
էն նաֆի՚ օլանընը , էն ճալիպ ի տիգգաթ օ-
լանընը , էն գիյատէ պատի ի մէա՚ուտիյէթ օլանընը ,
վէ նէսլի պօզուլմագտան գուրթարան ՚ամիլլէրին
էն գուվվէթլիսի օլանընը , օլ միւպարէք զրա՚աթը,
ճալիպ պիր սէն՚աթա թահվիլ էթմէք իւգդը իտի ։

Մէտէնի ՚ալէմին զայէթլէ չայան ը տիգգաթ օ-
լան պու հարէքէթլերի խուսուսա պիզիմ միւ՚էա-
սէսաթ ը թա՚լիմիյէմիզ տախիլ օլմագ կէրէք տիր ։
Պիզիմ ՚ալի մէքեաթիպ ի իպթիտա՚իյէմիզի ՚ալի
միւ՚էասէսաթը թա՚լիմիյէյէ կիրմէյէ հազըրլանան
սայըտա գալիլ վէ հալը վագթը եէրինտէ օլան չա-
կիրտէրէ ույարըմագտան իսէ՝ խուսուսա տօզ-
րուտան իչ կիւճ ՚ալէմինէ կիրմէյէ մէճպուր վէ
սայըլարը փէք չօգ օլան թալէպէյէ ույարըմամըզ
հէր հալտէ լազըմ տըր ։ ՚Ալի մէքեաթիպ ի իպթի-
տա՚իյէլէրին փրօկրամլարընը էօյլէ իսլահ էթմէք
կէրէք տիր քի ֆուգարա սընֆընա մէնսուպ օլան
եէնի նէսլ՝ մէքթէպի եարը պուլունուրգ պրագրպ չըզ-
մագա մէճպուր օլմասըն , անճագ մէքթէպէ տէ-
վամ էթմէքլէ պէրաբեր՝ միւ՚թէպէր պիր սէն՚աթ-
տա տախիլ թէրպագըյա ֆուրսաթը օլսուն , վէ
մահալլի միւսթաճիլ պիր սէն՚աթլէ քէնտի կէչիմի-
նի չըգարմագ թէ՚մինաթընա մալիք պուլունսուն ,
էկէր մահալլի ահվալ ու չէրա՚իթ չակիրտլերէ մէք-
թէպտէ պիլէ էն գիյատէ միւսթա՚իտ ի թէրպագը
օլան սէնայի՚ ի մահալլիյէյի էօյրէթմէյէ մուվաֆֆըգ
տէյիլ իսէ , Ամերիգատա մուվաֆֆագըյէթլէ մէվ-
զը՚ ի թէճրիպէյէ գօնարըլը կիպի , չէհրին էն միւ-
նասիպ սէն՚աթլարընը մէքթէպ իլէ իչտաչ գըլմագ
միւմքին տիր ։

Պէօյիւք չէհրլէրտէքի մէքթէպլէրտէ ՚ուլումը
թիւճճարիյէյէ էփէյլ էհէմմիյէթ վէրիլիյօր իսէ տէ ,
օլ գատարը քիւաֆի տէյիլ տիր . սէն՚աթ չու՚պէ-
լերի տէ լազըմ տըր ։ Ֆագաթ վիլայաթ մէք-
թէպլէրինտէ զրա՚աթ ուսուլլէրինէ պէօյիւք է-
հէմմիյէթ վէրիլմէսի հէր հալտէ լազըմ տըր ։ Վի-
լայաթ մէքթէպլէրինին մագսէտի չակիրտի վիլայէթ
տախիլինտէ գալմագա վէ չալըշմագա հազըրլամագ
օլմալը տըր ։ Պու խուսուսըն էհէմմիյէթ ի ՚ազի-
մէտինի անճագ մէտէնի միլլէթլերին հայաթընը վէ
թարիխինի միւթալա՚ա էյլէմիյ օլանլար անլայա-
պէլիրլեր ։ Մէտէնի հայաթըն էն պէօյիւք լա՚նէթ-
լերինտէն պիրիսի՝ կէնճլերին քէսբէթ ի ՚ազիմէ իլէ
թաչրալարտան պէօյիւք չէհրլերին մա՚նէն վէ մաա-
տէթէն պօղուդ քիւրէ ի հավասընա գօչուպ կէլէ-
րէք օրատա թօփլանըպ գալմալարը տըր ։ Էլհէվմ
իսէ պու ագընթըյը պէօյիւք չէհրլերտէն թաչրա-
լարա չէվիրմէք իչին փէք զիյատէ սա՚յ ու զայ-
րէթլեր պէզլ էտիլմէքտէ տիր , զիրա պէօյիւք
չէհրլերտէ նէսլ պօզուլմագտա օլտըղընտան նէսլի
փաք վէ սաղլամ հալտէ սագլամագ էմր ի խիւտա-
փէսէնատանէսինի թաչրա պաչա չըգարաճագ տըր ։
Թաչրալը կէնճի թաչրատա սագլամագ մէա՚էլէսի
պիղիմ իչինէ ճիտտի պիր մէա՚էլէ տիր ։ Լաքին էն
գիյատէ հաքիմանէ վէ վաճանփէրվէրանէ օլան իչ-
պու մագսէտի գուվվէտէն ֆէ՚իլէ կէթիրմէք ի-
չինէ պիրինճի էսասի չարթ թաչրա հայաթընը սուս-
հուլէթլի վէ խօչ գըլմագ , թաչրալարտա էյի կէ-
չիմ վասըթալարը իհտաս էյլէմէք , թաչրանընն սէն-
՚աթլարընը թէրվիճ վէ թէչվիգ էթմէք վէ խուս-
սուսա թաչրա սէն՚աթլարընն էն ՚ումումիսի օ-
օլան զրա՚աթը իլէրի կէօթիւրմէք տիր ։

Էկէր մէքթէպ թա՚լիմ ու թէրպիյէսինին մագ-
սէտլէրինտէն պիրիսի տէ չակիրտի միւ՚թէպէր սուս-
րէթտէ կէչիմինի էլտէ էթմէյէ հազըրլամագ իսէ ,
չակիրտանա պիր ուսուլ իլէ սէն՚աթլար թա՚լիմի-
նէ կէնիչ ֆուրսաթլար վէրմէյէն , վէ խուսուսա
թաչրալը թալէպէտէ պաղչէվանլըգ հագգընտա մէյլ
ույանտըրմայան , վէ անլէրէ զրա՚աթ հագգընտա
՚իմմ մա՚լիւմաթ վէրմէյէն վէ անլէրի սըհհէթէ
նաֆի՚ , միւքեաֆաթը պօլ վէ զայէթլէ խօչ վէ զի-
յատէսիյլէ թա՚լիմի մուճիպ օլան զրա՚աթա ալըշ-
տըրմայան պիզիմ ճիւմլէ մէքեաթիպ ի իպթիտա-
՚իյէ վէ ՚ալիյէմիզ քէնտի վազիֆէլէրինէ գարշը խա-
թատա պուլունմըշ օլուրլար ։

ՍՕՆ

ՍՈՒՀԱՐԻԷԹ

ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ԿԻՐԱԿԻ ՄԷԹԹԷՊԻ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԸ

Պու պէօյիւք գօնֆէրանս պու սէնէ Մայիս 19
–24ատ վաչինկթընտա իմթիմա՚ էտիլէք տիր ։

Կիրակի մէքթէպլի եէնի պիր իչ կէօրիւնիւր
իսէ տէ , էսքի տիր ։ Մուսէվի գանունտա չօճուգ-
լարըն թա՚լիմի էմր էտիլմիչ իտի (Թէս. 6. 7. 11.
9) ։ Էսարէթտէն սօնրա եէհուտիլէր արաբընտա
մէքթէպ տիւնաղօղա եագըն կէթիրիլտի ։ Իլք Սը-
րիսթիյան քիլիսէտ «Սրիսթիյան թա՚լիմարը»
մէքթէպլէրի վար իտի ։ Իլահաթ ը տին էյամըն-
տա վէ անտէն սօնրա պունա տատա զիյատէ է-
հէմմիյէթ վէրիլտի ։ 1529ատա Լուտէր Սրիսթիյան
թա՚լիմաթը տէրսի վէրիլէն մէքթէպ աչտը ։ Կալ-

վին, Նօքս, Զինգինատօրֆ վէ սա՛իրլէր պուննա իմ-
թիսալ էթմիլէր։ Գարաթինալ Պօրրօմիօ, Միլան չէհ-
րի սէր փիսկոպոսը, չիմաքի Կիրակի մէքթէպի-
նէ միւշապիհ պիր ուսուլտա չօճուգլարըն թա՛լի-
մինէ էհէմմիյէթ վէրմի։ Քէնտինին սորլ թէարիս
ուսուլը Գաթոլիք քիլիսէսինատէ հալա տէվամ է-
մէքտէ տիր։ պու ուսուլա կէօրէ չօճուգլարա "ա-
դա՛իտի տինիյէ, Բապպանի տուա՛, օն էմրլէր,
քիլիսէ եօրթուլարը վէ՛սա՛իրէ թա՛լիմ էտիլիր իտի։
Ֆրիթագը Մուգատաէս ունուտուլմըշ իտի։ Իլք
տէֆ՛ա Ինկիլիթէրրատա, 1668տէ Ժօզէֆ Էլլիէն
նամ պիր զաթ Պէտհ չէհրինատէ պու մադսէտա իչիւն
60–70 չօճուգլար թօփլատը, մու"ալիմլէրէն պաչ-
դալար տա, 'ալէյհսուսուա չօպանլար, չօճուգլարը
թօփլայըպ քէնտի վա'զլարընը անլէրէ իղահ էտէր-
լէր իտի, 1765տէ Միս-Հէրիսըն նամ պիր օրիորդ
աչմանէտէ պիր թագըմ չօճուգլարը թա՛լիմ էտէր
իտի։ Մ. Ամէրիգատա 1674տէ Րօքսպուրիտէ,
1680տէ Փլիմուտհատա չէմմալար պու մադսէտա ի-
չիւն չօպանա մու'ալիմլէթ էթմէյէ պաչլատըլար։
1737տէ Ճօն Վէսլի կէվէննատա պիր Կիրակի մէք-
թէպի աչտը վէ սօնրա Հուայթֆիլտ անը տէվամ
էթտի։ Ինկիլիթէրրալը Րօպէրթ Րէյքիս ասլ Կիր.
Մէքթէպինին փիյրի սայըլըը։ Միւմաիլէյհ պիր
զավէթաճը օլուպ 1780տէ չօճուգլարըն պօզուգ
ախլազընատան՝ոլայը միւթէ"էսիֆ օլարագ իւճրէթ-
լէ տէօրթ գառըն Թուռթուպ անլէրի թա՛լիմ էթ-
մէք իչինէ պաչլատը։ պու իչ կիտէրէք էօյլէ տիգ-
զաթ ճէլպ էթտի քի Ինկիլիթէրրա ֆրալիչասը անը
զիյարէթէ կէլտի, վէ Րուսիա իմփէրաթօրիչասը
քէնտի ֆօթօկրաֆընը Րէյքիսէ հէտիյէ էթտի։
1880տէ պու Կիր. Մէքնէն եիւղիւնճիւ րէս ի սէ-
նէ ի տէվրիյէսի Լօնտրատա իճրա էտիլտի։ Րէյքի-
սին Կիրակի մէքթէպլի խօճալարընա իւճրէթ վեր-
մէք ուսուլը աղ վագթ տէվամ էթտի։ լաքին սօն-
րա թէրք էտիլտի, էլհէվմ Մ. Ամէրիգա բէ'իսլէրի,
օհնաթօրլարը, վալիլէրի, հաքիմլէրի, գօլէճ րէս-
"իսլէրի, վէ պէօյիւք թահսիլլէրի Կիր. Մէքթէպլէ-
րինտէ տէրս վէրմէյի պիր չէրէֆ սայարլար։

Վիլհէմ Ֆօգս նամընատա պիր Լօնտրալը թա-
ճիր Րէյքիս իլէ մէքթուպլաշարագ «Պիւթիւն Պրի-
թանիա հիւքիւմէթինտէ Կիր. Մէքթէպլէրինի իլէրի
կէօթիւրէն» նամ չիրքէթի 1785տէ թէչքիլ էյլէտի։
Պու Կիր. Մէք. չիրքէթի 1864էտէք տէվամ էթտի,
անտէն սօնրա «Կիր. Մէք. Իթթիհատը» 1803տէ
թէ"սիս էտիլմիչ օլան իլէ պիրլէչտի, իչպու «Լօնտ-
րա Կիր. Մէք. Իթթիհատը» իլէ 200տէն զիյատէ
տիկէր իթթիհատ վէ չիրքէթլէր պիրլէչմիչ տիրլէր։

Մ. Ամէրիգատա իլք Կ. Մէք. Շիրքէթի 1791տէ Ֆիլատէլֆիատա թէչքէքիւլ էթտի վէ էլ ան մէվ-
ճուտ տըր, վէ «Տիւնեանըն էն էսքի Կիր. Մէք.
ուխուվվէթի» օլմագլէ միւֆթէխիր տիր. պունտա
տախի պիր չօգ մէզհէպի ֆըրգալար պիրլէչմիչ
տիրլէր։

«Պէյն էլ միլէլ Կիր. Մէք. տէրալէրի» ուսուլ-
ընա 1872տէ Ինտիանափօլիստէքի գոնֆէրանսատա
դարար վէրիլտի։ Պու ուսուլա կէօրէ, պիր գօ-
միթէ Ֆրիթագը Մուգ.ի էօյլէ Թագսիմ էտէր քի 7
սէնէտէ պիր պիւթիւն քիթապ թէարիս էտիլմիչ օ-
լուր։ Մ. Ամէրիգատա, Ինկիլիթէրրատա, Գանա-
տատա, վէ Էվրօփանըն պիր չօգ մէմլէքէթլէրինտէ
վէ սա՛իր եէրլէրտէ, հէմ Թիւրքիատա պաչըճա
պու ուսուլ թա՛զիպ էտիլիր։ Կեահ տա պիր մէմլէ-
քէթին եախօտ պիւնեանըն Կիր. Մէք.լէր մուրախ-
խասլարը պիր արայա կէլիպ գոնֆէրանս էտէր-
լէր։ Ամէրիգանըն իլք միլլի Կիր. Մէք. գոնֆէ-
րանսը 1832տէ Նիւ Եօրգատա իճթիմա' էյլէտի։ Ա-
մէրիգատա պիրինճի «Պէյն էլ միլէլ Կիր. Մէք. մէճ-
լիս ի 'ումումիսի» 1875տէ Պալթիմօրատա օլատու։
Ինկիլիթէրրատա պու նէվ' պէօյիւք միլլի պէյն էլ
միլէլ թէճէմմիւ'լէրին իլքի 1831տէ Րէյքիսին մէք-
թէպլինէն նըսֆը Ցօրէլեանը միւնասէպէթիյլէ 'ագտ
էտիլտի։

«Պիւթիւն տիւնեանըն Կիր. Մէք. մէճլիս ի 'ու-
մումիսի» 1889տա Ինկիլիթէրրատա իճթիմա' էթ-
տի քի պունա Ամէրիգատան եիւղլէրճէ մուրախ-
խասլար կէթտիլէր։ Տիւնեանըն Կիր. Մէք. իքինճի
իճթիմա'ը քէպիրի 1893տէ Սէն Լուիզ չէհրինտէ
օլատու, իւչիւնճիսիս 1898տէ Լօնտրատա, տէօր-
տիւնճիսիս Երուսաղէմատ ('ադաթալա Թիւրքիանըն
եէրլի իչհիլէրինատէն րէսմին տա'վէթ օլունան, վէ
հազըր պուլունան վա՛ր մը իտի)։ պէչինճիսի 1907
Մայիսատ Րօմատա իճթիմա' էյլէտի։ Երուսաղէմ
մէճլիս ի քէպիրինատէ 25 մէմլէքէթլէրտէն վէ 27
մէզհէպի ֆըրգալարատան կէլմիչլէր իտի։ Րօմատա
իսէ 27 ֆարգը տիյարլարատան, 53 մէզհէպի ֆըր-
գալարատան հազըր իտիլէր։ էն սօն բափօրթլար-
տան անլաչըլըյօր քի տիւնեատա 275,000տէն զի-
յատէ Կիրակի մէքթէպլէր, վէ 25,000,000 չակիրտի
վէ մու'մալիմ վար տըր։

Էօնիւմիւզտէքի Մայիսատ իճթիմա' էտէճէք
Կիր. Մէք. մէճլիս ի քէպիրի իչինէն չօգ այլար եվ-
վէլ հազըրլանմըշ, վէ նէչր էտիլմիչ օլան փրօ-
կրամատան պա'զը ֆըգրէլէր թէրճէմէ էտէյիմ։

Սէ-"ա՛լ. «Տիւնեանըն Կիր. Մէք. իթթիհատը նէ՞
տիր։

Ճէվապ։ «Պու իթթիհատ երքէք վէ գաոըն-
լարտան միւթէչէքքիլ օլուպ, անլէր ինանըլար

քի կիր. Մէքթէպլէր Ցիսուս Քրիստոսըն մէ-
լէքիւթիւնիւ պիւթիւն տիւնեայա նէչր էյլէյէն էն
միւ՞էսիր պիր վասըթա տըր ։»

Ս.— «Տիւնեանըն կիր. Մէք. իթթիհատընըն
մագսէտի նէ՞ տիր ։»

Ճ.— «Մէլէքիւթիւն կէլսին» տու՛ասընա կար-
տըմ էթմէք. կիր. Մէք.նին էհէմմիյէթինի անլա-
մալարը, անը պիր թէպչիր ի պէչարէթ իչի սայ-
մալարը իչիւն քիւիսէլերի գըլաղուզլամագ տըր ։»

Ս. — «Միսիօներլերին պուլունտուղը տիյար-
լարտա օղլանլարա վէ գըզլարա Ինճիլի կէօթիւր-
մէք իչիւն պու իթթիհատ նէ՞ եափըյօր ։»

Ճ.— «Մէքթուպլար եաղարագ, վէ մաթպու-
՛աթլա տիւնեանըն պիւթիւն գըսմլարը իլէ ՛ալա-
գատա պուլունույօր ։ Միսիօները պուլունան տի-
յարլարա քէնտի մուրախխասլարընը կէօնտէրիյօր,
վէ անլերի տախիլի իթթիհատլար վէ գօնգէրանս-
լար թէչքիլ էթմէյէ թէչվիգ էտիյօր, պէօյիւք մէճ-
լիսլեր ՛ագտ էտէրէք տիւնեանըն հէր գըսմընտան
միսիօներլերի, վէ կիր. Մէք.լերինի իլերի կէօթիւր-
մէք իչիւն հէր պիր չարէյի իսթի՛մալ էտիյօր ։»

Ս.— «Պու նէվ՛ զայրէթլեր վէ իչտաչլըգ իլէ
չիմտիյէտէք նէ՞ իչ կէօրիւլմիւչ տիր ։»

Ճ. — «Էվրօփա մէմալիքինտէ, Հինտիսթան,
Ճափօն, Մէքսիգօ, վէ Ղարպի Հինտ օրտուլարընը-
տա միւթթէհիտէն իլէմէք վէ իչտաչլըգ իչիւն կ.
Մէք. իչճիլերինի մունթազամ պիր հալա գօմուչ տըր.
Դօրէա, Չին, Շիմալի վէ Ճէնուպի Ամէրիգատա իւ-
միալի պաչլանկըճլար օլմուչ տըր. Թիւրքիանըն
Ասիա գըթ՛ասը վէ արզ ը Ֆիլիսթինէ մատտէթէն
եարտըմ էտիլմիչ տիր ։» (՛Ա՛ճապա պու եարտըմ
նէ՞րէյէ վէ նէ՞ ճինս օլմուչ տըր ։)

Պալատէքի բափօրթ կէօսթէրիյօր քի Խրիսթի-
յանլըըն մէրքէզ ու մէնապ՛ը օլան վաթանըմըզտա
տահա իչ պաչլամամըչ, եա տա օնու մունթազամ
պիր հալա գօյմագ իչիւն պիր տատմ պիլէ ալըն-
մամըչ տըր ։ ՛Ա՛ճէպա նէ՞չիւն ։*

Պու սէնէ «Տիւնեա կիր. Մէք.լինին մէճլիս ի
քէպիրի» տէտիյիմիզ կիպի Մ. Ամէրիգանըն փայ-
թախթը օլան Վաչինկթըն չէհրինտէ թէճէմմիւ՛
էտէճէք տիր ։

Ա՛ճէպա պու պապտէ Միւթթիւնլարըմըզ, վէ
Սթէչըն Գօնգէրանսլարըմըզ տիւչիւնիւզ խուսուսի
պիր գարարա կէլսէյդէր էյի օլմա՞զ մը ։ Քիլիսէ
հոգաբարճուլարըմըզ տախի պու պապտէ մէա՞ուլ
տըրլար ։ Պու մէզհէպ վէ քիլիսէ ֆարգընա պագ-
մայան վէ պիւթիւն տիւնեայա վէ ճիւմլէ միլլէթ-
լերէ աչըգ պիր գօնֆերանս տըր ։ Պունա Լուսա-
ւորչական վէ Օրթօտօքս մուրախխասլար տախի
կիտէ պիլիր ։

Պիր գաչ այ սօնրա, Ա՛եաքէբ պու մէճլիս ի
քէպիրին բափօրթընը վէրտիյինտէ պիր չօգ միլլէթ-
լերին իչթիրաք էթմիչ օլտըղընը օգուչյաճաղըզ,
վէ «Քեա՛չքի պիզ ատ ատէմլեր կէօնտէրմիչ օլա
իտիք» տէյիճէյիզ ։

Լաքին պէօյլէ պիր սէյեահաթա փարա նէ՞րէ-
տէն կէլէճէք տէնիլիր։ Իչ եօլ թավսիյէ էտէյիմ, (1)
Պիր գըսմընը միսիօներ էֆէնտիլիր թէտարիք էթ-
սին ։ (2) Պիր գըսմընը քիլիսէլեր վէրսին, եախօտ
կիտէճէք օլան զաթ քէնտիսի իւղէրինէ ալսըն, (3)
Վափօր գումփանիաներընա միւրաա՛աթ օլունուր
իսէ իւմիտ էտէրիմ քի եարը ֆիյաթլա կէօթիւ-
րիւլէր ։

Կ. Պ. ԱՏԱՆԱԼԵԱՆ

Իզմիր

ՍԱՂ ԿԷՉԻՏՏԷՆ ՆԱ՞ՍԸԼ ԳՈՒՐԹՈՒԼՏՈՒՄ

(Տէկէն Եէդրու Թօփալեան, Ֆէ+է)

1.

Ա՛թի իւղ զիքը վագը՛ա ի մէլ՛ունէյի խայալ էթ-
մէք ՛ադլըմա ճինտէթ վէ պիւթիւն վիւճուտըմա իւ-
սէ տէհչէթ վէրիյօր ։ Հա՞նկը գալպ օլուր տա օլ
ազղընն ճանվէրլէրին ճէհէննէմ միսլի չէհրէլէրինի
խայալ էյլէր վէ տէօնիւպ անլէր էօնիւնտէ պօղազ-
լանմադա կէօթիւրիւլէն չէհիտլերին սիմա ի նէճա-
պէթնիւմալէրինի կէօղտէն կէչիրիր տէ լէրզան
օլմազ ։

1909 Ապրիլ 13աէ կիլիկիա իթթիհատընըն
Ատանատա ին՛իգատ էթմէսի միւնասէպէթիլէ Ֆէ-
քէտէն Ատանայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէ-
տիք ։ Պիր կէճէ եօլտա եաթարգտան սօնրա, Ապ-
րիլ 15ին սապահընտա Սիսէ եէթիչտիք, վէ օրա-
տա Միւթիւնա կիտէն պիր թագըմ տօսթլարա
թէսատիֆ էյլէտիք ։ Պատ. Լեւոն Սողոմէեան,
վէր. Իսթիլիօն Արսլանեանս, Պատ. Միլտոն Մալ-
եան, Սամուէլ էֆ. Պետրոսեան, Գարաքէօյ վա՛ղը
Պատ. Արտաչէս Պօյաճեան, Եէրէպագան վա՛ղ վէ-
քիլի Գրիգոր աղա Սէֆէրեան, Շար քիլիսէսի Թա-
րաքճըտան մուրախխաս Արմենակ էֆ. Ղուլլէպ-
ճեան, Հաճըն քիլիսէսի Թարաքճըտան Միքայէլ ա-
ղա Այճեան վէ հանըմը Եղսա պաճը, Էյթամխանէ

* Գըյասըմըզճա մէմլէքէթիմիզտէքի Ինճիլի քի-
լիսէլերին նիչէսինտէ կիրակի Մէքթէպլերի Վեր.
Մուհարրիրին զանն էթտիյինտէն փէք զիյատէ միւ-
քէմմէլ պիր հէյ՛էթ քէսպ էյլէմիչ տիր ։ Պա՛զը
եէրլէրտէ կիրակի մէքթէպլինէ կէլէնլեր վա՛ղա կէ-
լէնլերտէն չօգ օլուր ։ Վէ պա՛զը իթթիհատ մէճ-
լիսլերինտէ կիր. Մէք. մէա՞էլէսի ՛արիզ ու ՛ամիգ
միւթալա՛ա էտիլմիչ տիր ։ Մ՞է. Ա՛եաք.

Թարաֆընտան Օսաննա հանըմ Թօփճեան, Սիսաէն Թօսճեան Սամին պաճը վէ Խարաճեան զօճա 'էմ-մի. պուննլարա մախսուս գաթըրճըլար տախի պէ-բապէր ղլարագ, պէօյիւք պիր գալապալըգլա Ա-տանայա տօղրու եօլա բէվան ղլուդ։ Իւչ չերեկը սա'աթ իլերի կիթտիքճէն սօնրա, արգամըզտան պիր Թագըմ կիւրիւնլիւ վէ Հաճընլը Թիւճճարլար տախի եէթիչտիլեր։ Պունլար եօլա չըգմազտան միւթէսարրըճ պէյտէն զապթիյէ Թալեպ էյլէմիչլեր. զապթիյէ պուլունմաճաղընտան, «Եարըն փօսթա իլէ կիտինիզ» տէմիչ, անլեր տէ պունա բազի ղլմուչլար։ Լաքին պիզիմ գալապալըգլա Ատանայա կիթմէքճէ իտիյիմիզի անլայընճա փօսթայը պէք-լէմէքճիզ եօլա չըգմըչլար։ Իմտի գալապալըդ արթըգճա, պիզիմ տախի չէթարէթիմիզ արթըյօր իտի։ Պիր Թագըմ խօչ սէօնպէթլեր իլէ 3 սա'աթ գատար կիթտիքճէն սօնրա, Ատանատան Սիսէ կելմէք իւզրէ օլան պիր զապթիյէյէ Թէատիւճ էյլէտիք։ Օ՝ պիզիմ պու պէօյիւք գալապալըդ իլէ Ատանայա կիթմէքճէ օլտուղըմըզը անլայընճա, «Ա-տանա գարըշըգ տըր, կիթմէյինիզ» տէյիւ խապէր վէրտի։ Ճաղաթ հէր պիրի ճարդը ճարդը էճ-քէտար պէյան էյլէտիլեր։ Պատ. Աստուր էճ. «Զապ-թիյէյէ էօյլէ տէմէք տիւշեր, չիմտիյէ գատար ճիւչ'ի պիր բահաթսըզլըգ վուգուտ' պուլտու իսէ, օ տա Թէսքին օլունտը։ Նէ տէ օլսա, Ալլահըն էմրի իճրա օլուր» տէտի։ Վեր. Իսթեփհօն Արսլանեանս «Ալլահ քէնտի չէհրինէ պէքլէմէյէ գատիր տիր» տէտի։ Պատ. Միլտոն Մալեան «Իլերտէ Սաղ կէ-չիտտէ միւտիր վար տըր օրայա եէթիչիրսէք, թա-պի'ի օ պիզի գուրթարըր» տէտի։ Գրիգոր աղա Սէֆէրեան «Ալլահըն տէտիյի օլուր, Անա ի'թիմա-տէն տէվամ էտէլիմ» տէտի։ Պալատէքի սէօզլերի Թէքէլլիւմ էթմէքլէ պերապէր «Գուրպանլըդ զօչլար կիտի գուրտլար արասընա կիտիյօրուդ, պագալըմ Ալլահ նէ՞ կէօսթէրիր», տէյօր իտիլեր։

Պունտան Թագրիպէն իքի սա'աթ սօնրա Սաղ կէչիտէ եագըն պիր մահալաէ Գայսէրիյէլի կարա-պետ իսմինտէ պիր կէնճ բասթ կելիպ. «Նէ՞րէյէ կիտիյօրսընըզ, պէն Սաղ կէչիտ չիֆթլիքլէրինտէ չալըշըյօր իտիմ, պէնի էօլիւմ զօրգուսուս իլէ Թէհ-սիտ էյլէտիլեր պէն տէ պաչըմը ալըպ գաչըյօրըմ» տէտի։ Պունա տա սէմմ' ի ի'թիպար էթմէտիլեր. «Եալընըզ տըր վէ չիֆթլիքլէրտէ պու ճինս հալլեր օլուր» տէյէրէք, պիլա ֆիւթուր եօլլարընա տէ-վամ էյլէտիլեր։ Ճաղաթ արամըզտա Սաղ կէչիտէ քէօմիւր կէօթիւրէն տէմիրճիլեր վար իտիլեր, քէօ-միւրիւ տէօքերէք Գայսէրիյէլի իլէ կերի տէօնտիւ-լեր. պիզ իսէ եօլա տէվամէլ, էնճամ չէհիտլեր մէ-զարը վէ ճանիլեր մագարրը օլան մահալէ եէթիչ-տիք։ Տահա հայվանլարտան եիւքլերի էնտիրմէտէն օրատա օլան եէրլի Հաճընլըլար ճանըմըզա կելէ-բէք «Նէ իչիւն կելտինիզ, Ատանա դարըշմըշ, պիզ տէ պուրատա մուհասէրէ իչինտէ իզ» տէյիւ խապէր վէրտիլեր։ Հէման պու վագթտա իտի քի Թէկլիքէնին մուհադագ իտիյինի անլատըդ։ 'Ա,նի տադիզէտէ Սիսէն տախի խուսուսի պիր խապէր-ճի կելտի Մելգոն Ֆարաճեան իտինտէ, կերի աէօն-մէմիզ իչիւն, ֆագաթ ֆուրսաթ չօգտան կէչմիչ իտի, չիւնքի խուսրիզ ճանվէրլեր միսիլուս միւ-սելման ատէմլեր քէնտի ավլարը իչիւն ինէերինտէն չըգարագ մէյտանլարտա կէօրիւնմէյէ պաչլատըլար։ Հէման վագթ զայպ եէմէյերէք Վեր. Իսթեփհանօս Արսլանեանս, Պատ. Միլտոն Մալեան, Պատ. Ա-տուր Թօփալեան վէ Գրիգոր աղա Սէֆէրեան օ-րատա միւտիրին ճանընա կիտէրէք, անանէն իքի չէյ Թալեպ էյլէտիլեր, «Պիզէ պիր զապթիյէ վեր կերի կիտելիմ, եօզտա պիզի մուհաֆազա էյլէ, չիւնքի պիզ Ամերիգալըլար բիյասէթի Թահթընտա իչլերիզ։ Էկեր պիր կէօնէ ֆելաքէթի ու զիյանա օղրար իսէք, սօնրա սիզ մե՞ուլ Թուքթուլուսը-նըզ։» Միւտիր տախի «Շիմտի սիզէ վէրէճէք զապ-թիյէ եօգ տըր, սիզէ տէ նէ կիտին տէրիմ, նէ տէ կիթմէյին։» Տուզաղա ատէչէն ավը սէրպէսթի պը-րագմագ պուտալալըդ իտիյինի Թապի'ի միւտիր պէյ էյի պիլիյօր իտի։ Անտէն իւմիտի գաթ' էտէ-րէք, քէօյիւն աղասը Ճամի պէյ իսմիլլէ մա'րուֆ օլան զաթըն եանընա կիթտիլեր, վէ անա չէօլէ րէճա էթմիլեր, «Լութֆէն մէչրութիյէթ հագդը իչիւն պիզի Սիսէ սալիմէն կէօթիւր, սանա հէր գալ լիրա իսթերսէն վէրիրիզ վէ պագը գալանընա տա սէնէտ վէրիրիզ» տէտիլեր։ Հաճի պէյ իսէ «Պիզ պուրատա օլտուգճա սիզ սալա գօրգմայըն, սիզին պիր Թիւյիւնիւզէ պիւէ դիյան կելմէզ» տէտի։ Պունուն իլէ պէրապէր «Գօնուչալըմ տա պիր չարէ տիւչիւնիւբիւզ» տեր։ Գալպէերինէն ասայիչի իս-լալ օլունմըշ օլան սէֆֆիլեր տուրմայարագ, պիր միւտտէթ սօնրա զիքրի սէպգաթ էտէն ճանիլեր սերկերատօսինին եանընա Թէքրար կիթտիլեր, նէ նէթիճէ օլաբդընը անլատագ իչիւն։ Սօն ճէվապ չունլար իտի. «Հանըմը կէօնտերմէք իսթէմէյօր, միւտիր տախի բազի օլմայօր»։ Իմտի մէզիլ մահ-ղունն գաթլ մահալը օլան խանա կերի կելտի-լեր։ Պու վագըթտա իտի քի պիւթիւն զէմինի իւ-միտլեր գաթ' օլունտը, կիւնէչ տախի չու ճիկեր-սուզ մէնզարէէն քէնտի ալթունն պաչընը կիպզէ-յէրէք ուճուգտան աչաղը էնտի։

Պու վագթտա Սիս հիւքիւմէթինէ պիր խապէր

էթիէքլիք տիւչիւնիւլտիւ, ֆագաթի էթրաֆ ու էքնաֆը սարմըշ օլան ճանվէրլէրին սաֆֆլաբընատան կէչիպ տէ սէլամէթէ չըգմադ իչիւն տէվլէթ գուվվէթի լազըմ իտի։ Պիլճիւմլէ իւմիտ մէնպա'լարը դափանաը. պիր չարէ վար իտիյսէ, օ տա Ալլահա ճիտատի վէ սամիմի նիյազլար՝ արզ էթմէք իտի։ Գուննա կէօզ եաչլարը իլէ իպթիտար օլունաը։ Գու ատրատա եէրլի Հաճընլլար տախի գօրգուլարընատան կէլիպ պիգիմ սայըմըզդա զամմ օլունտլար։ Իչիմիզդէն անճագ իքի կիւրիւնիւիւ թաճիրլէր էվվլտէն պէրու տօսթլարը օլան պիր Միւսլիման էվինէ կիթաիլէր, կէօյա օրասը էմին տէյիւ։ Պիրազ սօնրա միւսէլլան արզանլար էթրաֆընըզը սարբպ հիւճում իլէ «Սիզ սիլահլարընըզը թէսլիմ էտինիզ, սիզէ պիր զիյան օլմազ» տէյիւ եավրուսը ալընմըշ ճանվէրլէր կիպի տիւէրինի զընճըրատաթմազա պաշլատրլար։ Գու սըրատա վա'զ վէ պատուհլիէր գափու արգասընա կէլէրէք, ճիկէրսուզ պիր թարզատա րչճայա պաշլատրլար։ «Ալլահ 'ազընա պիգի էսիրկէյին, սիլահընմըզ ևօգ քի թէսլիմ էտէյիմ։ Պիր գուշ պիր ազաճըն տալընա իլթիճա էթտիյի կիպի, պիզ տախի սիզէ սըզընտըգ։» Գու պիւթիւն րէճալար անլէրին մէրհամէթ պիւմէզ օլան գալպլէրինէ ասլա թէ՛սիր էյլէմէտի։ Հէման պու արատա միւտիր, Հաճի պէյ, մա'յէթլէրինտէ պիր զաթիյէ իլէ պիգիմ պուլունտընըզըմզ եէրէ կէլտիլէր։ Պիզէ պիր ազ թէսէլլի վէրտիլէր վէ այրըլըպ քէնտի խանէլէրինէ կիթտիլէր։ Արատան 15 տագիգէ կէչէր կէչմէզ տիչարատան սիլահ սէսլէրի իչտիրմէյէ պաշլատը։

Գաթիը գարար ալթընա ալընմըշ օլան գալապլըդ պիր թարաֆտան Ալլահա ֆէրեատ, թարաֆը տիկէրտէն իսէ գուտուրմուշ ճիւմհուրա րէճալար էտիյօր իտիլէր, վէ էֆէնտիմիզին խաչ իւզէրինտէ իճրա էյլէտիյի օլ միւպարէք տու'այը քէնտի տիւշմէնլէրի իչիւն թէքբարլայօրլար իտի։ Ֆագաթի պունլարատան ասլա թէ՛սիր գապուլ էթմէյօր իտիլէր։ Գու կէօզ եաչը իլէ օլան նիյազլար, տէնիզ տալղասընըն գըչրատա օլան գայայա չարփըլըպ ասլի հէյէթինէ թէպետտիւլ էթմէսինէ պէնզէյօր իտի։ Պիզ եավվարատդա անլէր գաթլ իչիւն 'ազիմ թէտարիք կէօրիւյօրլար իտի։ Իչինտէ պուլունաըզըմզը օտայը տէլտիլէր. պիզ իսէ ախէր օտայա կէչտիք, կէօյա մէչճա՛ օտասընա կիրտիք։ Էնճամ պու հէյէճանը գալը՛ խա՛ին ճիւմհուրընը հէնկամէսի, սիլահլարըն էնկլիթիսի իլէ օ կէճէյի սապահ էթտիք. պաղըրըշ վէ սիլահ սէսի քէսիլտի։ Պիզ տէ արթըգ նէ տէյէճէյիմիզի վէ նէ եափաճաղըմըզը չաչըրմըշ, չահին էլինտէն գուրթուլմըշ սէֆիլ գուշ կիպի մէլիլ մահզունն օսն տա'աթըմզ հագգընատա տիւչիւնիւյօր իտիք։ Պիր տէ իտանըն էթթիհատլինտէ պուլունան տէմիրճի տիւքքէանընը աթէչչէմլէյ պաչլատրլար քի, օ եօլ իլէ պուլունարզըմզդ խան տախի եանսըն։ Անլէր անը աթէչլէմէյէ չալըշըր իքէն, պիզ տէ պիգիմ թարաֆտա պուլունան պիր տէլիքտէն առ տէօքերէք սէօնտիւրյօր իտիք։ Էնճամ մուվաֆֆագ օլամատրգալընը անլայընճա, տիւքքէանը քէտմիլէն եաղմա էյլէտիլէր։

ԷՐՄԷՆԻ ՄԻԼԼԷԹԻ ՎԷ ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ՄԷՁԱՐԸ

Էվէլի վափֆատան պէրու Երուսաղէմ մանաստիրը էթրաֆընատա տէօնէն ահվալ հագգընատա օգուլարագ եիւրէյիմ փարչա փարչա օլմագտա տըր։ Զէվալը Մէքքանլար մանաստիրըը պիրի պիրլէրինին էյինտէն գափմագտա տըրլար, վէ անըն չէրէֆինէ կիւն էվվէլ նա՛սըլ խիթամ վէրէճէքլէրինի պիլմէյօրլար։ Էճատտըմզ օլ մանաստիրըտա էն ճիւզ'ի պիր հագգ էլտտ էթմէք իչիւն նէ՛ֆէտաքեարլըգալար, նէ՛ խարիճ իւլ 'ատէ ճէհատէը վէ նէ չէհիտանէ 'ամէլլէր իճրասընատա պուլունմըշլար, վէ չիմաի, էյ վա՛հ, օլ մուգատտէա մահալ, իքի ֆըրգա էլինտէ օյունճագ օլմուշ վէ ճան չէքիշմէ մէնզարէսինի խպրազ էթիճէքտէ տիր։ Մանաստիրըըն կէօնա կէօն իմթիյազաթընատան պահա էթմէյէճէյիմ, անճագ էրմէնի միլլէթինէն Քրիստոսըն Գեղբը ե՛գեբնէ Ս. Պատրատ Ընգերմ էնճէ՛ Ա՛ղոնիչէրինէ նասըլ էլտէ էյլէտիյինի հիքեայէ էտէճէյիմ։

Երուսաղէմին մուգատտէա մահալլէրինտէ պիր հիսսէյէ մալիք օլմագ իչիւն իհսան օլունան մէ՛զունիչէթլէր պիր տէֆ'ատա տէյիւ, անճագ անլէրին հէր պիրի ֆարգը ֆարգը վագիֆլարտա էլէ կէթիրիլմիչ օլտըղընը պիլմէք լազըմ տըր։ Բուսլաըրըն վէ լաթինլէրին միւսանա'աթը սէպեպինտէն պիգ, էրմէնիլեր, կէչէն 'ասրըն իպթիտալարընա գատար Քրիստոսըն 'ազիզ մէզարը իւզէրինտէ Ս. Պատարագ թագտիմ էտէմէզ իտիք։ Գազազ Ցաբուէթիւն ամիրա վէ Փիչմիչ Միքայէլ ամիրա Սուլթան Մուրատըն կիւնիւնտէ պու մէ՛զունիչէթի էլտէ էճմէյէ չօգ չալըշտըլար իսէ տէ, անլէրին զայրէթլէրի նէթիճէսիզ գալը։

1829տա Փաթրիգխանէտէ Գայսէրիյէի կէօնճեան Մարտիրոս էֆ. նամընատա Թիւրքճէ իչիւն պիր պաչ քեաթիպ պուլունուր իտի, քի պու չիմտիքի պաչ քեաթիպ Յակատուբեան էֆէնին սէլէֆինին սէլէֆի իտի։ Մարտիրոս էֆ. պաչ քեաթիպլիք մէ՛մուրիչէթի իլէ պէրապեր Երուսաղէմին վագֆ մու'ամէլէլէրինէ տէ պագար իտի։ Միւսա-

իւէյհ մէչհուր պիր խաթթաթ օլուպ՝ անդն կէ-
րէք երուսաղէմատունտա կերէք փաթրիգխանէտէ
մահֆուզ էլ եաղըլարը սէն՛աթտան անկայանկարա
մուճիպ ի հայրէթ օլուրկար։ Պու սէպէպտէն տախի
Մարտիրոս էֆ. օլ վագթըն Իսլամ ՛իւէմասը վէ
Թիւրք մէ՛մուրիյնի արասընտա պէօյիւք իւթիրա-
մա մազհար օլմուշ իտի։ Մարտիրոս էֆ. Գայսէ-
րիյէտէն մա՛ֆամիւէա Իսթանպօլա հիճրէթ էթմիչ
օլուպ՝ պէրապէր խուսուսի պիր ՛իլաճ տախի կէ-
թիրմիչ վէ անընդէ չօճուգլարդն աղգընտաքի գուր-
պաղճըգ տէնիւէն խասթալըգը թէտավի էտէր ի-
տի։ Պու ՛իլաճըն սուրէթ ի թէրթիպկնի վէ իսթի՛-
մալընը քէնտի տէօրթ գըզլարընա տախի էօյրէթ-
միչ իտի։

Մարտիրոս էֆ. Ֆէնէրտէ իգամէթ էտէր, ՛վէ
պիր չօգ ֆամիւէալար, քէնտի չօճուգլարընդն գուր-
պաղճըգլարընը թէտավի էթտիրմէք իւզրէ, սա-
պահտան ագշամա գատար անդն խանէսինէ կիտէր
կէլիրէր իտի, գիրա օլ վագթտա Իսթանպօլտա
հէքիմլերին սայըսը փէք ազ իտի։ Պու կէլէնլեր
արասընտա չօգ տէֆ՛ա սէրայը Հիւմայուն րիճա-
լընա վէ ՛ալի հիւքիւմէթ մէ՛մուրիյնինէ մէնսուպ
ֆամիւէալար տախի պուլունուր իտի։

Օլ վագթըն Երուսաղէմ Փաթրիգ վէքիլի Տ.
Զաքարիա վարդապետ, Մարտիրոս էֆնին 25 հա-
չընտաքի քերիմէսի Օր. Ֆուլիկին՝ Սատրա՛զամդն
քերիմէսինի թէտավի էթմիչ վէ պու միւնասէ-
պէթլէ միւչարիէյհին խանէսինտէ պէօյիւք ՛իզզէ-
թէ նա՛իլ օլմուշ օլտրդընա վագթի օլմուշ իտի։
Զաքարիա վարդապետին էկկանէ էմէլ վէ ար-
զուսը Քրիստոսդն մէզարը իւզրինտէ պատարագ
թագտիմ էթմէք հուգուգընը էլտէ էյլէմէք իտի։
Տա՛իմա պու չէյ իւզրինէ տիւչիւնիւր վէ պու
խուսուստա հէր չէյտէն իսթիֆատէ էյլէմէյէ չալը-
չըր իտի։ Պիր գըչ գըյամէթ կիւնիւ սապահլայդն
Տ. Զաքարիա վարդապետ արապա իլէ Գուսդա-
փուտան Ֆէնէրէ կէլիր վէ պէրապէրինճէ աթլազ
իլէ եալտըզը պիր քեաղըտ կէթիրիր, վէ Մարտի-
րոս էֆնին խանէսինէ միւսաֆիր օլուր։ Օրտտա
վարդապետ վէ պաչ քեաթիպ ուղուն պօյլու իս-
թիչարէ էտէրլէր, վէ Մարտիրոս էֆ. քէնտի հիւն
ի խաթթըյէ Զաթ ը Շահանէյէ խրիսթապէն պիր
՛արզընալ եազմաղա պաչլար քի պուննուն միւն-
տէրիճաթը տախի եաղըլարը գատար զիյատէսիյէ
ճալիպ ի տիդգաթ իտի։

Պու ՛արզ ը հալ իլէ էրմէնի ճէմա՛աթը Սուլ-
թանտան, Բումդար վէ Լաթինլէր կիպի, էրմէնի
րէհապիյնինէն տախի Քրիստոսդն ՛ազիզ մէզարը
իւզրինտէ պատարագ թագտիմ էթմէք մէ՛զունի-
յէթինի րէճա վէ նիյազ էտիյօր իտի։ Զաքարիա
վարդապետ Երուսաղէմ Փաթրիգի Թարագընտան
պու ՛արզընալը իմզա էտէր, վէ անը աղըր պէհա-
լը Թիւլէր իչինէ սարարագ Օր. Ֆուլիկէ թէսլիմ
էտէրլէր։ Մէրգումէ տախի Սատրա՛զամդն հարէմ
տա՛իրէսինտէ օլան թէ՛սիրի սայէսինտէ կիտիպ ի-
չինի իճազընա պագմաղա թէչէպպիւս էտէր։

Օր. Ֆուլիկ կիւզել Թիւրքճէ տախի սէօյլէր ի-
տի, վէ էօյլէ պիր սահիր վէ ճալիպ տիլի վար իտի
քի ճիւմլէ Թիւրք գատընլարը քէնտիսինի զիյատէ-
սիյլէ սէվէրլէր իտի։ Իմտի ՛արզ ը հալը ալարագ
Սատրա՛զամդն գօնաղընա կիտէր, վէ չօգ ՛իզզէթ
ու իքրամլարա նա՛իլ օլարգտան սօնրա տէր քի,
«Պէնիմ պու կիւնդէ զիյարէթիմ էօյլէ պիր մէա՛է-
լէ իչիւն տիր քի անդն նէթիճէսինտէ սիզին ճիւմ-
լէ ֆամիւեանըզդն րէֆահ ը հալը իչիւն Քրիստոսդն
՛ազիզ գապդը իւզէրինտէ տու՛ա թագտիմ օլու-
նաճագ տըր։»

Պու մուգատտէմէտէն սօնրա ասըլ մէա՛էլէյի
պէյան էյլէմէյէ պաչլար։ Օր. Ֆուլիկ սէօզիւնիւ
պիթիրիր պիթիրմէզ, հանըմ էֆ. միւքէտտէր պիր
սիմա իլէ տէր քի, «Սիզին իչինիզին մուվաֆֆա-
գիյէթի իչիւն քէմալը մէմնունիյէթլէ վէսաթէթ է-
տէր իտիք, լաքին փաչա հազրէթլէրի պու ագշամ
՛ազ էտիլտի։»

Ֆուլիկ իչիւն պունտան տահա աղըր պիր տար-
պէ մէ՛մուզ էթմէք միւմքին տէյիլ իտի։ Լաքին
քէնտիսի օլ գատար սէվիլմիչ իտի քի Սատրա՛զա-
մդն պէօյիւք քերիմէսի անդն եիւրէյինին գըրըլ-
տըզընը կէօրէրէք՝ «Պիր տէֆ՛ա փէտէրիմէ խապէր
վերէլիմ. պէլքի եինէ պիր չէյ էտէր» տէր։ Պու
թէքլիֆ գապուլ օլունուր, վէ փաչա հազրէթլէրի
հարէմէ կէլտիյինտէ Օր. Ֆուլիկին ՛արզընալը քէնտ-
տիսինէ թագտիմ գըլընըր։ Հէր թարաֆտան չէ-
ֆա՛աֆգըլըգ. փաչանդն պիւթիւն ֆամիւեասը վէ
էվլատլարը, քէնտիլէրէ սէվկիւլիւ օլան Ֆուլիկին
իչինի հէր հալտէ պիթիրմէսի իչիւն անդն իւզէրի-
նէ տիւչէրլէր։

Օլ վագթըն ՛ատէթինճէ մէվզը՛ ի իգթիտարտան
տիւչմիւչ օլան Սատրա՛զամ իւչ կիւնէ գատար
քէնտի խալէֆինէ նէ թէգլիֆ էտէճք օլուր իսէ,
րէտտ էտիլմէզ իտի։ իմտի փաչա քէնտիսինին պու
հագգընը Ֆուլիկին մէնֆա՛աթընա խսթի՛մալ էթ-
մէք իւզրէ եէնի Սատրա՛զամա պիր մէգթուպ
եազար, վէ էրմէնի միլլէթինին գալպ վէ հիսս-
յաթլէ հիւքիւմէթէ վէ ՛Օսմանլը միլլէթինէ տահա
զիյատէ եագդն օլտրդը, վէ անդն պէօյլէ պիր իմ-
թիյազա մալիք օլմասը տիփլօմասի նօգթա ի նա-
զարընտան տախի հէր հալտէ լազըմ իտիյի սէպէպ-

տէն էրմէնիլէրին պու արզուսընըն մուվաֆֆագիյէթինէ թագվիյէթ վէրմէսինի անտէն բէնա էտէր։

Օր. Ֆուլիկ ևէնի Սատրա'զամը թանըմատըղընտան վէ անըն ֆամիլեասը իլէ միևնասէպէթի պուլունմատըղընտան մէ"յուսանէ էվլէրինէ 'ավտէթ էտէր։ Օր. Ֆուլիկ կիտելիտէն պէրու Զաքարիա վարդապետ Մարտիրոս էֆ.նին պիւթիւն 'ա"իլեսի իլէ պիրլիքտէ տու'այա տուրմուշլար վէ իչին մուվաֆֆագիյէթի իչիւն կէօզ հաչլարըյլէ նիյազ էթմէքտէ իտիլէր։ Ֆուլիկին կէթիրտիյի ճէվապ քէնտիլէրինի մէ"յուս էթմէզ։ Մարտիրոս էֆ. վէ վարդապետ ևէնի Սատրա'զամա տախի քէնտիսինին կիթմէսի իչիւն Ֆուլիկէ իպրամ էտէրլէր։ Պու չէյ գըզ իչիւն չօգ կիւճ իտի իսէ տէ, ևէնէ Երուսաղէմին խաթրը իչիւն կերի տէօնիւպ Սատրա'զամըն գօնաղընա կիտէր։

Օրատա քէնտիսինի քիմսէ թանըմազ իտի, իմտի գօնաղա կէլմէսինին սէպէպլէրինի չօգ մուճիպ ի հէյճան վէ ևիւբէյէ տօգունուր պիր թարզտա հիքեայէ էյլէտիքտէն սօնրա, «Ալլահըն իրատէթի պու իմիչ քի պու էյիւյի էրմէնի միլլէթինէ սիզ էտէսինիզ,» տէր վէ «Երուսաղէմ միարանլարը Քրիստոսըն գապրը իւզէրինատ սիզ վէ սիզին 'ա"իլէնիզ չօգ հաչասընլար տէյիւ տու'ա էթսինլէր» քէլմընը տախի 'իլավէ էյլէր։ Հարէմին միւրաճա'աթը իւզէրինէ Սատրա'զամ Ֆուլիկի հուզուրընա գապուլ էտէր, վէ սէլէֆինին թավսիյէսինի օգուլարագ իչին մուվաֆֆագիյէթի իչիւն էլինատէն կէլէնի էթմէյի վա'տ էյլէր։ 'Արզըհալ Սուլթանա թագտիմ օլունուր, վէ իւչ կիւն սօնրա ֆէրմանի Քրիստոսըն գապրը իւզէրինատ պատարագ թագտիմ էթմէյէ մէ"ղունիյէթ իհսան էտէր։ (Ժամանակ)

ՅՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԷ

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Մէպ'ուսանէն 40ընճը ևճնիմա'ը։ —Պու իճթիմա'տա Հալէպ վիլայէթի իդթիշաչընտա եանան էվլէրին ինչասը վէ մուհաճիրլէրին իսքեանը իչիւն 6,200 լիրանըն պիւտճէյէ 'իլավէսինէ տա"իր էնճիւմէնին մազպաթասը գապուլ վէ թաստիգ էտիլտի։ — Տօնանմա ինչասը իչիւն 5 միլեօն լիրանըն սարֆընա տա"իր գանուն լա"իհասը օգունտու։ Վէրիլէն իզահաթա կէօրէ, պու 5 միլեօն լիրա իլէ եէնի հարպ սէֆինէլէրի ալընաճագ, վէ պունլար տօղրուտան տօղրույա ֆապրիգալարա սըփարըլ էտիլէճէք սիր։ Պէտելի 10 սէնէ զարֆընտա, եա'նի սէնէվի 500 պին լիրա վէրիլմէք սուրէթիյլէ թէսվիյէ օլունաճագ տըր։ — Իմթիյազաթ գանուն լա'իհասը մէվզը' ի միւզաքէրէյէ գօնուլտու։ Սատրա'զամ փաչա պու միւնասէպէթլէ «Իմթիյազաթ հագգընտա տահա վազիհ սուրէթտէ պիր գանուն լա'իհասը թանզիմ էյլէտիք։ գապուլ օլունտըղը թագտիրտէ, պիր սէնէ իչինտէ 40-50 իմթիյազ վէրէպիլիրիզ։ Մէմլէքէթին ումուրը նաֆի'սը իչիւն իչ կէօրմէլիյիզ։ Սէ վագթտա ասար կէօսթէրէլիմ» տէմիչ սիր։ Մէզքիւր լա'իհա էքսէրիյէթլէ լա'իհա էնճիւմէնինէ հէվալէ էտիլտի։ —'Ասքէրի նիշան մէս"էլէսի հագգընտա Հարպիյէ նազըրընտան իզահաթ իսթէնիլտիքտէ, միւշարիլէյհ տէմիչ սիր քի «Թասֆիյէ ի նիշան հագգընտա գըսաճըգ տէրիմ քի, հալա ֆա'իէսի մահտուտ օլան պիր չէյ իլէ մէշղուլ օլմազա վագթըմըզ միւսա'իտ օլմատըզը կիպի։ սիզին տէ գըյմէթլի զէմանլարընըզ պունա միւսա'իտ տէյիլ սիր, (ալգըշլար)։ Թասֆիյէ ի նիշան գանունընը նը կէրի ալըյօրըզ. տիկէր տահա միւնասիպ պիր գանուն հազըրլամագտա իզ»։ — Ախզ ը 'ասքէր գանունընա տա'իր միւզաքէրէ ճէրէյան էթմիչ։ Պու միւնասէպէթլէ Թահիր պէյ, «Ախզ ը 'ասքէր գանունընընըն հէման իքմալի իչիւն րէֆիգլէրիմիզտէն ի'թիրազը օլանլարընը էնճիւմէնէ օղրայարագ ի'թիրազլարընը պէյան էթմէլէրինի թալէպ էտէրիմ, զիրա պու մուհիմմ սիր. զէման զայպ էթմէյէլիմ» տէմիչ սիր։ —Պա'տէհու նուֆուս նիզամնամէսինին միւզաքէրէսինէ տէվամ օլունարագ, 4իւնճիւմատտէսի օգունտու։ Հուվիյէթ ճիւզ'ատնլարընըն այ եըլտըզ վէ Թուղրա իլէ թէվզիհի սուրէթիյլէ մատտէ թա'տիլ օլունարագ, միւզաքէրէսի քեաֆի կէօրիւլտու։ 3ինճի մատտէ թա'տիլ իչիւն թէքրար էնճիւմէնէ ի'տատ էտիլտի։ 6նճը մատտէնին միւզաքէրէսինատ նուֆուս մէ"մուրլարընըն հուվիյէթ վարագալարընը զաթ մէօհիւրլէրիյլէ թէմհիր էթմէյէրի գարարկիր օլտու։ 7նճի մատտէ քէզա էնճիւմէնէ թէվտի' վէ 2նճի մատտէ իպգա էտիլտի։ —Մէճլիսին 41նճի իճթիմա'ընտա խըտմէթ ի նիզամիյէտէ օլտըզը կիպի, խըտմէթ ի րէտիֆէտէ տահի պէտել ի չահսի ուսուլընըն իլղասըյլէ, րէտիֆ գանուննամէսինէ զէյլ էտիլմէք իւզրէ Թանզիմ օլունան մատտէ ի գանունիյէնին կէօնտէրիլտիյինէ տա"իր թէզքէրէ ի սամիյէ օգունարագ, միւսթա'ճէլիյէթ գարարըյլէ էնճիւմէնէ ի 'ասքէրիյէ հէվալէսի թէզարրիւր էյլէտի։ —Ուրֆատա պիր չօգ զէմանտան պէրու հիւքմֆէրմա օլան չէքիրկէ խասարաթը հատտը զայէյի պուլմուշ օլտըզընտան, էհալինին կիրիֆթար օլտըզը ֆէվգէլ'ատէ մուզայադանըն թէհվին ու իզալէսի հագգընտա պիր գա-

բար իթթիհատչընա առ՛իր Ուրֆա մէպ՛ուսը թա-
րաֆընտան վէրիլէն թագրիր օգունարադ , մի-
զագբէրէսի գարարկիր օլտու : Մէճլիսին 42նճի ի-
թիմա՛ընտա Տախսիյէ նազըրընտան իզահաթ ի-
թէնիլտիգտէ միւչարիլէյն «Վիլայէթիլէ մուխտա-
րէ նէթիճէսինտէ 5,000 լիրայա իհթիյաճ օլտըղը
պիլտիրիլմէգիլէ մալիյէտէն 'ալէդ հիսապ 1,000 լի-
րա կէօնտէրիլտի : 1,500 լիրա տա օ ճիվարտաքի
պա՛զը մահալլէր իչիւն իթթէնիլիյօր : Պունլար ի-
չիւն տախի 500 լիրա իրսալ օլունտըղը կիպի ,
մահալինճէ տէ 500 լիրա գատար ի՛անէ թօփլանմըչ
ատը ,» տէմիչ տիր : Ուրֆա մէպ՛ուսը , «Ուր-
ֆանըն իհթիյաճը 5,000 լիրա ատը : Փարչա փար-
չա կէօնտէրիլմէյիպ մէզգիւր պէդ պին լիրանըն
թէմամ կէօնտէրիլմէսի էլզէմ տիր : Վէրկինին
իմնալ ճիհէթինէ կէլինճէ , պիր էմր վէրիլսին ,
չիւնքի թահսիլտարլար իգթիտարը իլէ ֆունգա-
բայը տա գարըշարըրլար ,» տէտիյի կիպի Ֆէյզի
պէյ տախի , «Ուրֆայը լատարագ էտէն չէքիրդէյէրին
թէյէֆի լազըմ ատը ,» տէյիս իտարէ ի լիսան էթ-
միչ , վէ մալիյէ միւամէյէսրը տախի «Պու սէնէ-
նին պիւտճէսինտէ չէքիրդէ իթլաֆը իչիւն 15,000
լիրա թահսիսաթ վար իտի . պունլըն 5,000 լիրա-
սը չէքիրդէ թօփլամագ իչիւն Հալէպէ կէօնտէ-
րիլտի : Մալիյէ նազարէթի վազիֆէսինի իֆա
էթմիչ տիր» տէյիս ճէվապ վէրմիչ վէ միւզաքէ-
րէնլին քեաֆի օլտըղընա էքսէրիյէթլէ գարար վէ-
րիլմիչ տիր : — Պա՛տէհու նուֆուս վէ փատա
փօրթ նիզամնամէսինին 9ընճը , 10ընճը, 12, 13 վէ
14հինճի մատաէլէրի մէվգը՛ի միւզաքէրէյէ վազ՛
էտիլէրէք , պիր չօգ միւնադաչաարատան ատըր ,
էնճիւմէնէ ի՛ատէ էտիլմիչ տիր : — Հապդ ը թէ՛-
լիֆ գանունընըն 2նճի միւզաքէրէսինտէն գա-
լան մատաէլէր , 16ընճրտան պաչլայարադ 43նճիւ-
յէ գատար թէտգիդ էտիլմիչ վէ պա՛տէհու գանու-
նընն հէյ՛էթ ի 'ումումիյէսի բէ՛յէ գօնուլըպ էքսէ-
րիյէթլէ գապուլընա գարար վէրիլմիչ տիր : Սօն-
րա Մէ՛արիֆ նազըրը թարաֆընտան «Իմզասըզ
վէ էա միւթէ՛ար նամ իլէ նէչր էտիմէք իսթէ-
նիլէն էտէրլէրին հապդ ը թէ՛լիֆի , մուհարիրի քէն-
ափսինի պէլլի էտինճէյէ գատար նէչր էտէնէ ՛ա՛իտ
տիր ,» տուրէթինտէ թէգլիֆ էտիլէն մատտէ տախի
էքսէրիյէթլէ գապուլ օլունմըչ ատը : Մէճլիսին
43նճիւ իհթիմա՛ընտա էվվէլա նուֆուս վէ փա-
սափօրթ նիզամնամէսինին 15նճի մատաէսինտէն
18նճի մատաէսինէ գատար միւզաքէրէսի իճրա
էտիլմիչ տիր :

Մ՛ՒՆԱՒՎՎՔ· Տամատ Ֆէրիտ փաչանըն Գա-
նուն ը էսասի տօլայըսըյլէ հաքիմիյէթ ի մէվկիյէ ,
հուգուգ ը հիւքմատարի , 'անասըր ը 'Օսմանիյէնին
հիսսիյաթը կիպի մէ՛էլէլէր հագդընտաքի լայի-
սը կէչէն Սալը կիւնիւ ա՛ման մէճլիսինտէ միւ-
զագբէրէ էտիլմիչ տիր : Մուսա Քեազիմ էֆէնտի
Ֆէրիտ Փաչանըն հուգուգ ը հիւքմատարի մէ՛էլէ-
սինտէքի խաթալարընը մէյատանա չըգարմըչ , վէ
'Օսմանկը միւէթթինին հաքիմիյէթ ի միւնիյէսինի ա-
յամ ը Գուրանիյէ իլէ իսպաթ էդէմիչ տիր : Սա՛իտ
փաչա իլէ Գարրիլ Նորատունկեան էֆէնտի տա-
խի լայիհանըն միւնաէրիճաթընը տէլիլ վէ պիւթ-
հանլարլէ ճէրհ էդէմիչլէր , ա՛ման ըն տիկէր ա՛զա-
ար տախի լայիհա միւնաէրիճաթընը չէսիսէն րէտա
էդէմիչլէր տիր· —Մըսըր րէ՛իս ի Նուզզարը Գուբ-
բօս փաչա Իսպահիմ Վէրատանի նամընտա 22 հա՛
չընտա պիր էճզաճը թարաֆընտան սու՛ի դատա
տիւչաղ օլարադ Փեար· 21տէ ալտըղը հարալար-
տան միւթէ՛էսիրէն վէֆաթ էթմիչ տիր : — 'Ապտ
իւլ Համիտին օղլու իլէ 3 քէրիմէսի վէ 8 դատըն
իլէ մա՛իյէթի Սալը կիւնիւ Սէլանիքտէն չէհրի-
մէզ կէլմիչլէր տիր : Թախէոդօսըն մա՛իւմաթ ը
մէվսուդէսինէ կէօրէ, խաչան ը մախլուս' 'Ապտ իւլ
Համիտ կէչէն Ճիւմ՛ա էրթէսի ադչամը վէֆաթ
էթմիչ տիր : 'Օսմանկը ահմանսընըն պէյանընճա իսէ
'Ապտ իւլ Համիտին ճէննէթի հալինտէ պուլունմա-
սը էթրաֆընտա պուլունանկարըն հայաթընը թէ-
համմիւլսուզ պիր տէրէճէյէ կէթիրմիչ օլտըղը ճի-
հէթլէ , Զաթ ը Շահանէ չու հալտէն միւթէ՛էսիր
օլարադ չահզատէ վէ սուլթանկարըն Տէրիտա՛ա-
տէթէ 'ավէթինի իրատէ պուլյուրմըչկար տըր : —
Հալէպ մէպ՛ուսկարընտան Անթաքիակը Պէրէքէթ
զատէ Րիֆ՛աթ պէյ ֆիւճգէթին վէֆաթ էթմիչ տիր·
— Մէճլիս ի մէպ՛ուսանտա միւթէչէքքիլ Իթթի-
հատ վէ Թէրագգը Ֆըրգասընըն 6 ա՛զասը իսթի-
ֆա էթմիչ օլտըղը կիպի , պա՛զը սա՛իլէր տախի
իսթի՛ֆա էթմէք իւզրէ իմիչլէր : — Ղազէթապար
իմփէրաթօր Ծրանտուա Ժօզէֆին թարաֆընտան
թատիգ էտիլմիչ օլան Պօսնա – Հէրսէք Գանունը
էսասիսինի նէչր էթմիչլէր տիր : Մէզքիւր Գա-
նունը էսասէ Պօսնա-Հէրսէքին իտարէսի Ա-
վսթրիա Մաճարիսթան միւչթէրէք գապինէսինին
թահթ ը թէֆթիչ ու միւբադապէսինտէ պուլուն-
տուղը միւսաադան տըր : — 'Ապտ Ուլլահ Ճէվճէք
նամընտա պիրինին թարիխ ի Իսլամիյէթ նամընտա-
քի էսէրինի ճէրհ էթմէք իչիւն պիր րէսաիյէ գա-
լէմէ ալընմադ իւզրէ, Մէ՛արիֆ նազարէթինտէ 'իւլէ-
մատան միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէչէքքիւլ էտի-
րէք իֆա ի վազիֆէյէ միւպաշէրէթի էթմիչ տիր· —
Վիէննատան պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ , իթթիհատ ը
'ասքէրի 8 կիւնէ գատար տաղիլմատըղը թագտիր-

տէ, Եուհան գրալը իսթի'ֆա էտէճէյի կիպի, էվ-լատ ու ահֆաատը տախի գրալըդ հուգուգըննատան ֆարիդ օլաճագլար տըր։ Իսթանպօլատան Յուչէ Փչե-ւէյէ պիլտիրիլտիկնէ կէօրէ Եուհան ահվալ ը հա-զըրէսի հագդընատա միւզաքերաթի իֆրա էթմէք իւղ-րէ, վիւքէլատան պա'զըրը Սաարա'զամըն խանէչնի-տէ իմթիհա' էթմիշլէր տիր։ Ամինա 'Օսմանլը սէ-ֆարէթինին իխտարաթընա կէօրէ, եագընլարատա իմթիհա' էտէճէք խանէտան ը գրալի մէճլիսի, Եուհ-նանիսթանըն Թիւրքիայա գարշը ալաճաղը վազ'ի-յէթի տախի միւզաքերէ էտէճէք տիր։ Րումելի-տէ 'ասաքիրին հէր իմթիհամէ գարշը հազըր պու-լունմալարընը Հարպիյէ նագըրը էմր էթմիշ տիր։ Րիվայէթէ կէօրէ պիր մուհարէպէ զուհուրընատա կորնթոս գանալընը Ինկլիզ 'ասքէրլէրի իշղալ էտէճէքլէր տիր։ Րոմատան Փեար. 22 թարի-խինէ պիլտիրիլիյօր. Թրէպոնա զազէթասընա չէ-քիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ պէյան օլունը-տըղընա կէօրէ, Եուհան գրալը թախթատան ֆէրաղէթ էթահիյինի րէմզին թէպլիղ էթմիշ տիր։ — Փեարվարըն 20ինտէ Գաահ Գօր-տա վէ Փալատա թէփէ գարաղօլարը արասընաքի 'Օսմանլը տէվրիյէլերի իւղէրինէ Փլէվնա գարա-ղօլընտաքի Գուլկարլար անսըղընն աֆէդ էթմիշլէր տիր։ Պիր օն պաչը մէճրուհ պիր նէֆէր թէլէֆ օլ-տըղը, պունլարատան պաչգա տիկէր պիր նէֆէրլին տախի մէճրուհ օլտըղը, ագչամատան պէրու իքի գարաղօլ արասընատա միւսատէմէ տէվամ էթմէքտէ օլտըղը, Տրաճա մուխթասարըրքիլըղընատան պիլու-րիմիշ տիր։ — Անգլօլէօ Թախէրօֆօսըն մէվսուգ 'ատա էթահիյի խախխապարաթընա նագարէն լինչ մէա'էլէսինտէն տօլայը 'Իրագ գըխ'ասընատա վուս-գու' պուլան գըյամ վէ իմթիրազաթատան պիւխա-թի'ֆատէ Հիւքիւմէթի 'Օսմանիյէ, Ինկիլիզերըդ գապիտէսինէ լինչ իմթիյազընատան սարֆ ը նագար էթմէսինի թէքլիֆ էթմիշ վէ մաա'լուսընա մու-վաֆֆագ օլմուշ տըր։ — Սաարա'զամ հազրէթ-լէրի Զարչէնպիհ կիւնիւ մէճլիս ի մէզ'ուսան ման'իրէ ի ճէհաթէսինէ օղրայարագ մէֆրուչաթա նագարէթ էթմիշ տիր։ Տա'իրէնին մէֆրուչաթը նիհայէթ կէլէճէք Զարչէնպիհէ գատար թէմամլայէ իքմալ էտիլմիշ օլաճաղը կիպի, էմր ի իմթիգայա 'ա'իտ օլան թէ-ատրօ պիր ճէհաթէ տախի իքմալ է-տիլմիշ օլաճագ տըր։ — Արնավուտճանըն Լաթին հուրուֆաթըղլէ թահրիրի հագդընատա էլպհանատա պիր միթինկ 'ագատ էտիլմիշ տիր. Մանչեսթա չէքի-լէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ նագարէն պու մէթին-կէ 20 պին քիչի իչթիրաք էթմիշ տիր։ — Զաթ ը Ճահանէնին չէհրի 20 պին լիրատան 'իպարէթէ պու-լունան մուխասէսաթը միւլուքհանէլէրինին տէ-րէճէ ի քիֆայէտէ օլմատըղը նագարը տիգդաթա պլընարագ, զիյաֆէթէլէրիէ սէյհահաթ ը Սէնիյէ մէ-սարիֆինէ գարշըլըգ օլմագ իւզրէ մուխասէսաթը Շահանէյէ սէնէվի 50 պին լիրա 'իլավէթէն թախ-սիսի թէնսիպ օլունատուգընը Սագահ մէվուգէնն խագէր ալմըշ տըր։ — 'Ագատ իւլ Համիտին թախսիսաթը այտա 450 լիրայա թէնզիլ էտիլէճէք իմիշ։ 'Ագատ իւլ Համիտին Տէօյչէ պանգատա պու-լունան փարասը թարաֆը տէվկէթէ թէպլիմ օ-լունաճագ իմիշ։ —Պուքրօա փոչանըն ճէնագէ-սինատ Խըտիվ Ագատա Հիլմի փաշա թարաֆընատան պիրատէրի Մուհամմէտ 'Ալի փաշա հազըր պու-լունմըշ տըր։ Գաթիլ Լօզանատաքի կէնճ Մըսըլը-լար ճէմ'իյէթի խաֆիյէսինին ա'զասընատան օլտըղը-նը իգրար էթմիշ տիր։ Տախիլիյէ նագըրը ը էտագը Մուհամմէտ 'Ալի պէյ պաչ վէքիլէթէ թա'ինին օ-լունմըշ տըր։ — Պաղատատա թէմսիլ էտիլէճէք խաթիթըն պիր չու'պէ իլէ Մէբսին-Ատանա խաթիթը իլէ պիրլէչտիրիլմէսի հագդընատա Շուբա ի Տէվլէթ-ճէ իթթիհատ էտիլէն մուգաբրէթաթ թատպիգ ի 'Ալիյէ էգդիբատ էթմէք իւզրէ Պագ ը 'Ալիճէն Մագէյն պաչ քիթապէթինէ թագտիմ ու իրսալ գըլընմըշ տըր։

Ինճ. ճէմ. Ճէպէլ Պէրէքէթ գահրամանը Տօգ. Շէ-փըրատա վէ Ատանա վէ Անթաքիա ճիվարլարընատա ֆելաքէթզէտէկեան արասընատա չէճի'անէ իչ կէօ-րէն Մր. Թւօպրիճէ իֆա էթտիքլէրի խըսա-մէթի թագտիր եօլունատա, Ամէրիգանըն Սա-լիպ ի Ա.Հմէտ ճէմ'իյէթի րէ'իսի (քէղալիք րէ-'իս ի ճիւմհուրիյէթ) Մր. Թէֆիք Թարաֆընատան պիրէր ալթուն մէտալիօն թէվճի' էտիլմիշ տիր։ — Վեր. Պետրոս Թօփալեան Հաճըն Թարաֆլա-րընա օլան սէֆէրլինէն սալիմէն 'Ա.նթաքա 'ավ-տէթ էյլէմիշ տիր։ — Նիւ Եօրգատան Վեր. Մ. Կ. Փափազեան եագըյօր. «1909 Մայիս Վատէն Դեկ. 31 էտէք Նիւ Եօրգա կէլէն էբմ. մուհաճիրլէրին իսա-թաթխթիգ ճէտվէլի աթի իւզ գիքր սուրէթատ տիր։

Ա.յ.	Էրէէ.	Գ.ըը	Եէ.	Կէղ	Ա.յ	Էր.	Գ.ըը	Ե.	Կ.
Մայ.	245	11	256	6	Սեպ.	357	79	436	18
Յուն.	213	14	227	9	Հոկ.	517	122	639	12
Յուլ.	264	53	317	12	Նոյ.	429	76	505	36
Օգս.	483	128	611	12	Դեկ.	308	42	400	31
	Եէ.	2,866	է.	525	Գ.	3,391	Ե.	136	Կ

Իչթէ Ատանա գըխ'ալը իւգէրինէ պիր թէֆահը քիթապը։» — Խաչէր ազա Ժամկոչեան Փետ. 8ին Գօնեատա թիֆօ 'իլէթինէն վէֆաթ էթմիշ տիր։ Մի-թէվէֆֆա ի միւմահիւէյ ուզուն միւտտէթ Հա-ճըն «Հօմ» նամ գըգլար մէքթէպլինին քէթխուտա-սը մագամընատա քէմալ ը սատագաթլա իչէմիշ օ-լուշ, սագրիթ վէ պէրէյա հայագըչյա ճիւմիլ քէնագինի թանըչանլարա սեվկիւլիւ օլմուշ իտի։

Նայէր աղա հայաթընէն սօն սէնէլէրինի պիրիճիք օղու օլուպ, ճէնանեան գօլէճինատ մու'ալիմլիք-լէ մէղղուլ օլան Տօգ. Սամուէլ էֆ. ժամկաչեանըն ևանընատա կէչիրմէք իսթէյէրէք պու ևագընալարատա Գօնեայա կէլմիշ իտի։ — Էվվէլճէ ի'լան էթտի-յիմիզ վէճհլէ, Բուսմի իւլ հուրուճ, Թիւրքի իւլ 'իպարէ Անկլիֆօրօ պու սէնէ նէյը էտիլմէյճէճ-յինի թէքրար ի'լան էտէրիզ։ — Պու տէֆ'ա Ֆը-րէզնօտան Վեր. Ա. Ա. Վարդանեան քէնտինին տա"իրէ ի բուհանիյէսինատ Կիլիկա աֆէթզէտէլերի իչիւն 200 տօլար ի'անէ թօփլամըշ, վէ թէվզի' է-տիլմէք իւզրէ Մր. Փիթէ կէօնտէրմիշ տիր։ — Դրօֆօ բիսալէսինին Շնճի նուսխէսի Լտախի նէյը օլուննմըշ տըր։ — Մար'աշտան պիզէ ևագըլմըշ տըր քի «Հալա պու կիւնէ գատար Մար'աշ վէ էթ-բաֆընատա գըլթալ թէվաթուրարը վէ գօրգուլարը հիւքմֆէրմա օլաբըլընատան Ըրիսթիյան էհալի 'ու-մումէն մէ"յուս տըր։ Հարունիյէ տուլ վէ էօք սիւզլերի Մար'աշտաքի փերիչանիյէթի իչինմիշ օլմալարը իւէ պիր մըգտար զախիրէ ճէմ' իւէ Մար-'աշ միւհթաճինինէ կէօնտէրմիշ տիրլեր, Հարունի-յէ ճէպել ի Պերէքէթին թէմամէն ևանմըշ օլան պիր զէնկին քէօյիւ իտի։ Կէչէն սէնէ մէգ'ուսանըն բէ"յի իւէ Հալէպ վիլայէթինէ թախսիս էտիլէն ի'անէտէն 400,966 ղրչ Մար'աշա հէվալէ վերիլմիշ օլուպ՝ սարֆիյաթը պերվէճհ ի աթէ օլմքուշ տըր։ 109,966 ղրչ. միւհթերէգ խանէլեր ինչա"աթընա 165,928 ղրչ., տուլ էօքսիզլերէ ի'անէ 118,349 ղրչ իտարէ ի 'էօրֆիյէ մա'աշաթընա, խարճը բահ-նա վէ էնվա'ընա մէսարիֆ ճէմ'ան ևէքիւն 394,243։ Մաշագի 15,000 ղրչ. գատարը տա սանտըգատա մահֆուզ տըր։»

Էֆ. ճէֆ. Պու հաֆթա զարֆընատա Վիւքէլատան Սատրա'զամ Հադգը փաշա, Հարպիյէ նազըրը Մահ-մուտ Շէվքէթի փաշա, Տախիլիյէ նազըրը Թալ'աթ պէյ, 'Ադլիյէ նազըրը Նէճմէտտին պէյ (պէրապէ-րինճէ Մէզահիպ միւտիրի Պէհա պէյ) Խարիճիյէ նազըրը Րիֆաթ փաշա Ս. Փաթրիգի զիյարէթլէ միւշարիւէյի քէնտի մագամընա 'ավտէթինատէն տօ-լայը թէպրիք էյլէմիշլեր, վէ էսնա ի միւտահէպէտ հէր պիրի տէ Ս. Փաթրիգ թարաֆընատան թագտիմ էտիլմիշ օլան մէա"էլէլերին հիւան ի սուրէթլէ հալ ու թէվլիյէսինէ մու'ավէնէթ էտէճէլերինի պէյան էյլէմիշլեր տիր։ Ս. Փաթրիգ Սալը կիւնիւ Սատրա'-զամ փաշանըն նէզտինէ կիտերէք, Ատանա տուլ վէ էյթամընա թախսիս էտիւէճէք ի'անէնին վագըճընատա կէօնտէրիլմէսինի րէճա էյլէմիշ տիր։ Խոսամ պա-չը Նա'ում էֆ. տախի Փաթրիգխանէյի զիյարէթ էյլէմիշ տիր։ — Երուսաղէմէն թահէ էւ հրճգ Տէրիսա'ատէթ կէլէն 3 'ասը վարդապետլեր ևա'նի Տ. Կարապետ Վրդ. Տէր Կարապետեան Տ. Սարգիս Վրդ. Տէր Սարգիսեան վէ Գէորգ Սարկաւագ, պու բայա միւվասէլէթլերինատ Փաթրիգխանէ թա-րաճընատան կէօնտէրիլէն մէ"մուրլար վասըթասըյա եվվէլա էնինյէթ ի 'Ումումիյէ տա"իրէսինէ, վէ սօն-րա էրմէնի խասթախանէսինէ կէօթիւրիւլմիշլեր տիր։ Խսթինթագլարը զէմանընատէք օրատա պիր օտատա հրճգ էտիլէճէքլեր տիր։ Մէրգում վար-դապետլերին իճատէսինէ կէօրէ, Եաճատա փոլիս-լեր քէնտիլերին իւզէրլերինի արայըպ փարալա-րընը զապթ էյլէմիշլեր տիր։ — Էրմ. Գաթօ-լիքլերին Ա.զգ. Ժողովը կէչէն Փազար կիւնիւ իճ-թիմա' էտէրէք եվվէլա կ. Փաթրիգ իսթիխապ է-տիլմիշ վէ սօնրա նիզամնամէնին թա'տիլ էտիլմէ-սինէ գարար վերիլմիշ տիր։ — Պու կիւնլերատ Սրմաշտաքի Ժառանգաւորայ մէքթէպինին իտա-րէսինճէ իճրա էտիլէն պա'զը թէրթիպաթ նէթիճէ-սինատ եէնի պիր սընճք ալընա պիլէճէք։ Պու սընճա միւնասիպ իքիչեր թալէպէ կէօնտէրմէլերի իչիւն պա'զը Առաջնորդարա եազըլաճագ տըր։

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

—·—

Ֆրանսա, Փարիս զապթիյէ նազըրը Մ. Լէվին՝ սու թուղհանը էանասընատա իճա ի վազիճէ էթտիյի սըրատա գափմըշ օլտըղը ինճլուէնցա 'իլէթինատէն միւզթարիպ պուլունմագատա տըր։ Ալման վէ 'ու-լումը սիյասիյէ ազատէմիասը՝ հէր սէնէ օլ սէնէ զարճընատա էն պէօյիւք ճի'իլ ի ճանսիփարանէ վէ նէճաճէատաքևարանէատ պուլունմըշ օլան քիմսէյէ 15 պին ֆրանգ ի'անէ ի'թա էտէր։ Պու սէնէ մէզ-քիւր միւքևաճաթ իթթիճագը արա իւէ Մ. Լէվինէ վերիլմիշ տիր։ Ազատէմի ա'զասը պինննէճա Մ. Լէ-վինի զիյարէթ էտիպ, միւմանիլէյհ պու միւքևաճա-թը վերմէքլիյին, քէնտիսինին էմրիյէ թախսիսիյէ իչինէ իւթիրաք էթմիշ օլանլարըն ճիւմլէսինէ տախի իճա էթտիքլերի խըտմէթատէն տօլայը պիր նէվ' 'արզ ը թէչէքքիւր էթմէք իտիյինի պիլտիրմիչլեր տիր։ —Ֆրանսըզլար Մէրքէզի Աֆրիգատա պիր ֆէ-լաքէթէ օղրամըշլար տըր։ Շէօյլէ քի 4 Ֆրանսըզ զա-պիթի 'գօմանտասը ալթընատա պուլունան 109 նէ-ֆէրատէն միւրեքքէպ պիր միւֆրէզէ ի 'ասքերիյէ պիր փուսույա փուշերէք, սայքի պիւսպիւթիւն իթթիճ էտիլմիշլեր տիր։ —Փօլօնիում վէ Բաստիում մա-տէնէրինին քեաչիֆէսի Մատամ Ֆիւրի պու ևէֆ'ա պիրինճի քէրրէ օլարագ Փօլօնիումը սա"իր 'անասըր-տան քիւալիյէն այըրմագա մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։

Անդն խավվասը, բատիուժմընքինտէն տահա 'ամա-
'իպ օլտըղը թէպկյնիւն էթմիչ տիր։ Իսթիհսալ օ-
լուհան փոլօնիուժմընն մըգտարը անճագ պիր միլի
կրամ իսկ տէ, գուարթատան մա'մուլ պիր վազո
իչինէ գօնուլտըգտա, ազ վագթատան մէգքիւր վա-
ղօյը չաթլաթմըշ տըր։ Լաքին բատիուժմատան տա-
հա չապուգ սուրէթտէ մահվ ու նապուտա օլմագտա
տըր։ Բատիուժ 1,000 սէնէ տայանտըղը հալտէ
փոլօնիուժմ 140 կիւնտէ սըղլէթինին նըսֆընը զայ'
էյլէմիչ տիր։ —Ֆրանսըզ փարլամէնթաօսընտան
պիր հէյ'էթ ի մէպ'ուսէ Տուժայը զիյարէթ էթմէք
իւզրէ Փէթէրսպուրկա 'ազիմէթ էթմիչ վէ անլէրէ
իքրամէն պիր ղիյաֆէթ ի րէսմիյէ քէչիտէ օլուն-
մուշ տըր։ —Ֆրանսա ա'հան մէճլիսի իսթիյարլա-
րընն թէգա'իւտինէ մահսուս պիր գանուն լայհա-
սը գապուլ վէ թաստիգ էթմիչ օլուպ՝ մէպ'ուսան
մէճլիսինտէ տահի թաստիգ օլունաճաղը մէ'մուլ է-
տիլմէքտէ տիր։ Ֆիլհագիգա մէպ'ուսան մէճլիսի
մուզատէմա պու մագսատէ պիր գանուն լայի-
հասը գապուլ վէ թաստիգ էթմիչ իսէ տէ, ա'հան
մէճլիսի մէզքիւր լայհասը գուսուրը պուլտըղըն-
տան անդն եէրինէ քէնտիսի պիր լայհա թահզիմ
վէ գապուլ էթմիչ տիր։ Պու լայհա 'այնի մագ-
սատէ սօն Ինկիլթէրրա փարլամէնթաօսընտա գա-
պուլ վէ թաստիգ էտիլմիչ օլան գանուն լայհա-
սընտան էսասի սուրէթտէ ֆարգը տըր։ Իչպու
Ֆրանսըզ գանուն լայհասը ահքամընճա քէնտի-
լէր իչիւն զաթէն մա'աչ թէտարիք էտիլմիչ օլան
տէմիր կօլու միւսթախտէմիյնի, մա'տէնճիլէր վէ
պա'զը կէմիճիլէր միւսթէհնա օլարագ, հէր իքի
ճինսատէն, հա'նի էրքէկլեր հէմտէ գատընըլարատան,
65 հաչընա էրիչինլէրին ճիւմլէսի հագգը թէգա'իւ-
տէ'նա'իլ օլաճաղլար տըր։ Կէրէք էրքէք կէրէք
գատըն 'ամէլէ վէ անլէրին իչ սահիպլէրի իչպու
թէգա'իւտ ազչէսի իչիւն ի'անէտէ պուլունաճագ-
լար տըր։ Էրքէք 'ամէլէ սէնէտէ 9ար ֆրանգ գա-
տընըլար 6չար ֆրանգ, վէ 18 հաչընատան աչագը օ-
լան նէվճիվանլար 4½ր պուչուգ ֆր. ի'անէ վէրէ-
ճէքլէր տիր։ Իչթէ պու ի'անէլէրտէն պիր սէրմա-
յէ թէչքիլ էտիլէրէք թէգա'իւտ մա'աչլարը պու
սէրմայէտէն թէ'միյէ էտիլէճէք տիր։ Թահմինա-
թա կէօրէ, իւք սէնէ զարֆընտա պու ի'անէտէն
հէր միլէ'ազիպէ 102 ֆր. հահօտ թագրիպէն
4½ 'լիրա իտապէթ էտէճէք տիր։ Լաքին սէրմայէ
արթաճագ տըր վէ բիվայէթէ կէօրէ, էլհէմտ չօ-
ճուգ օլանլար 65 հաչընա նէթիյէտիքլէրինտէ թէ-
գա'իւտ մա'աչը սէնէվի 414 ֆրանգ հահօտ 18
լիրայա պալիգ օլաճագ տըր։ 17 միլիօն Ֆրանսըզ
էրքէք վէ գատըն իչճիլէր վար տըր քի իչպու գա-
նունտան միւսթէֆիտ օլաճագլար տըր։ —Կէչէն
հաֆթա ճէն. Շանղէ սէֆինէսի Մայօրգա վէ Մի-
նօրգա ատալարը արասընտա զարդ օլարագ վափօր-
տա պուլունան 156 քիմսէլէրին անճագ պիրիսի
գուրթուլմուշ տըր։

Մ. Ա֊ղէյէ. Մր. Րօզէվէլթին էն պէօյիւք մահ-
սուսընըն նամզէտլէնտիյի ի'լան օլունմուշ տըր։
Տէյլի Թելէկրաֆըն Նիւ Եօրք մահսափրի պէրվէճճ ի
աթի իտարէ ի լիսան էտիյօր. «Ուաշինկթընն, Լին-
զըն վէ Րօզէվէլթ նամլարը Ամէրիգա թարիխինտէ
տա'իմա կէօզէ չարփար պիր մէվզը' թուրթաճագ-
լար տըր, վէ սօն բէ'իս ի հիւքիւմէթ Մր. Րօզէվէլ-
թին հա'իզ օլարընը թէվճիհիւ վէ մուհապպէթ ի 'ու-
մումիյէնին, նամ ու չէօհրէթին վէ սիհր ու ճազի-
պէնին կիթտիքճէ արթմագտա օլարընընա էլհէմտ
Մ. Ամէրիգատա փէք չօգ տէլիլլէր վար տըր։ Մր.
Թէօտօր Րօզէվէլթին էն պէօյիւք օղլունընն Մի-
էլէնըր Ալէքսանտըրա նամզէտլէնմէսինին պիւթիւն
Մ. Ամէրիգատա պու գատար նագարը տիգգաթ
ճէլգ էթմէսինին սըրր ու հիքմէթինի իզահ էտէ-
ճէք պունտան պաչգա պիր ֆարզիյէ օլամագ։ Նիւ
Եօրգտան Սան Ֆրանսիսգոյա գատար նէչր օլու-
նան պիլճիւմլէ զաղէթալար իչպու նամզէտլէնմէ-
հավատիսինի էն պէօյիւք հարճլարլէ ՝էչր էթմիչ-
լէր տիր։ Երմի իքի հաչընատա օլան ճիւչիւք Րօ-
զէվէլթ իւէ 21 հաչընատա պուլունան նիչանլըսընընն
րէսմիլերի էլհէմտ պիլճիւմլէ մէչհուր զաղէթալար-
տա նէչր էտիտիյի կիպի՝ անլէրին անվալընա տա-
'իր հէր նէվ' մա'լիւմաթ ը մուգթազիյէ տահի նէչր
էտիլմիչ տիր։ Միս Սլիս Րօզէվէլթին Ուաշընկ-
թընտա Մր. Լօնկուըրթ իւէ իզահվաճընտան պէ-
րու պու գատար պէօյիւք պիր վաթընրը վէ
կիւրիւլթիւ վագը' օլմամըշ տըր։ Պու իսէ անճագ
չու քէյֆիյէթէ իզահ օլունա պիլիր քի հէր օրթա
հալը Ամէրիգալը Մր. Րօզէվէլթին' Լինգընընն զէ-
մանընտան պէրու էն մէչհուր րէ'իս ի հիւքիւմէթ
օլարընընա գավիյէն ինանտըգտան պաչգա, միւնա-
սիպ վագթ կէլինճէ վէ պիւ ֆի'իլ էնտիսինին
մու'այինէն վագթընտա միւչարիւյինին պիր տէֆ'ա
տահա զիմամը իտարէյի քէնտի էլինէ ալաճաղընա
տահի գավիյէն ինանըր։ Իչպու նամզէտլէնմէտէն
թարաֆէյն ի 'ազիտէյնին էն սըգր տօսթլարը
պիւէ խապէրտար օլմագտաղընտան տիւչար ը հայ-
րէթ օլմուչլար տըր, վէ տիւյիւն րէսմինին իճ-
րասը կիւվէյինին փէտէրինին միւվասէլէթինէ
գատար թէ'խիր էտիլճէճէք տիր։ Կէնճ նիչանլը-
լար եէքտիկէրինի թա չօճուգլըգլարընտան պէ-
րու թանըրլար։ Կէնճ Մր. Րօզէվէլթ էն 'ավամմա
փէրէսթ Ամէրիգալըլարատան պիրիսի տիր վէ Դընէ-

թըզըթ ֆապրիգասընտա խալըճըլըգ սէն'աթընը էօյրէնմէսինատէն պահա էապէրիքէն միւմահիւէյհ քէնտիսինին նէրտիվանըն էն աչաղը պասամաղընտան պաշլամըշ օլտըղընը քէմալը իֆթիխարէ զիքր էտէր։ Միւմահիւէյհ տօսթլարընըն թէպրիքնաթընը գապուլ էթմէք իւզրէ պիր գաչ կիւն իչիւն իչինի թա'միլ էթմիշ տիր։ Կէչէնլէրտէ մէզպուրէ իլէ նիչանլըսը պիր նէրտիպանըն իւզրինէ եանպէհան օթուրտուլար վէ պիր թագըմ ֆօթօղրաֆլար արասընտան նէչրի արզուլէնմէյճէք բէսմլերի արզուլէնմէյճէք բէսմլերտէն այրըմադա պայլասըլար։ Մուխապիրին պիրիսի «Միզ հալա Գընէթըզըթտա խալի ֆապրիգասընտա իչլէյօրսընըզ, տէյի՞լ մի,» տէյիւ սօրունճա, Մր. Րօզէվլէթ, «էվվէլ, մա'լիւմիւնիզ տիր քի պէն խալիճիլիք իչինի էօյրէնիյօրըմ,» տէտի։ Մուխապիր «Էվլէնտիքտէն սոնրա Գընէթըզըթտա՞ մը գալաճագսընըզ,» տէյինճէ միւմահիւէյհ, «Պու պապոչ պիր չէյ տէմէք իսթէմէմ։ Մա'լիւմիւնիզ տիր քի ծ պէօյիւք պիր խալը ֆապրիգա վէ մաղազասը օլուպ պիր գաչ հէրկէտէ իտարէխանէլէրի վար տըր,» տէտի։ Մր. Րօզէվլէթ պուընտան զիյատէ մա'լիւմաթ վէրմէքտէն իմթինա' էթտի վէ մուխապիրլէրէ իսիմապէն «Տէյինիզ քի, Մր. Րօզէվլէթ Միս Ալէքսանտրըը պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու թանըը իմիշ. վալիտէսի իլէ գըզ գարընտաշը Ալիս տախի քէչֆիյէթտէն խապէրտար իմիշլէր»։» Կէրչէքտէն կիւզէլ օլան Ալէքսանտրրըն պիլճիւմլէ կիւզէլ բէսմլերինին իչինէն էն կիւզէլի 'ազըպէթ ինթիխապ օլունտուու վէ մուխապիրլէր միւֆարագաթ էթտիլէր։

Իլան. Իրան հիւքիւմէթի 400 պին լիրալըդ պիր խաթիգրաղ 'ագաը իչիւն Րուս վէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթլէրինէ մի բաճ'աթ էյլէմիշ տիր։ Միւշարիւէյհիւմա հիւքիւմէթլէրինն ճէվապ կը թէհրանտա սալընմըշ իսէ տէ, միւհիճվիյաթը նէչր էտիլմիշ տիր։ Թրճարէթ հէյէտըընըն էմինիյէթի մէ'մուրի Րուսիա վէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթլէրինի խայալըճա իշղալ էթմէքտէ տիր։ Պուչիրտէ Րուսիա գօնսօլ ճէնէրալընըն քնարպանընա հիւճումէ էտիպ էֆ'ալը ճինա'իյէտէ պուլունմուշ օլանլար հէնուզ տէրտէսթ էտիլմէմիչլէր տիր։ Իրան հիւքիւմէթի Գազվինտէքի Րուսիա 'ասքէրլէրինին կէրի չէքիլմէսինի թալէպ էթմիշ իսէ տէ, Իրան հիւքիւմէթինին Րուսիա հիւքիւմէթինի մէճպուրիյէթ ալթընա վազ' էտէն թալէպի Րուս 'ասքէրլէրինին կէրի չէքիլմէսինի կէճիքտիրմիշ տիր։

Իթալիա. Իթալիա զրալընըն 'ամճազատէսի Ապրուցցի տուգասը կէչէն հաֆթա Թուրինտէ հիմալայայա իճրա էթտիյի սէյահաթա տա'իր պիր նութգ իրատ էտիպ պէյանաթընը 150 ֆօթօկրաֆ բէսմլերի իլէ իզահա չըգըմըշ տըր։ Բէչֆիյաթ մաղազտիյէ օլան իչպու սէյահաթի կէչէն եաղըն իճրա օլունմուշ տըր։ Տիւգ հազրէթլերի ըչֆիգլէրի իլէ պէրապէր 25 119 Ինկիլիզ այաղը հիւքսէքիյինտէ օլան ճէպէլ ի 'Աբրուսա չըգմադա չալըշմըշ տըր։ Իլք թէչէպպիւսիւ պոյա չըգմըշ իսէ տէ, 2նճի թէչէպպիւսինտէ 24 583 այադ հիւքսէյէ չըգմադա մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։ Անչէր պու վէճէյէ չիմտիյէ գատար հէթիչիլմիշ օլան նօգթատան 500 այադ տոնա հիւքսէյէ հէթիչմիշլէր տիր։

Մէ-ըէէվլէ. Պիր Ինկիլիզ սէֆինէսի տախի ճէն. Ամէրիգանըն Մակալան պոզազընտա գազազէտէ օլարագ անըն իչինտէ պուլունանլարըն 205ի թոփլիս էտիլմիշ, 50սի զարդ օլմուշ վէ 88ի տախի հալա գազազէտէ սէֆինէ իչինտէ պուլունմագտա տըր։ Իլքի գըթ'ա Չիլի սէֆինէսի անլէրին իմատատընա կիմմէտ տիր։ Ալընան սոն թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ սէֆինէ իչինտէ գալան 88 քիչի տախի թախլիս էտիլմիշ տիր։ — Փէթէրսպուրկտա ինչա էտիլմիշ օլան եէկճանէ ճամ'իի չէրիֆին բէսմի քիչատը իճրա օլունմըշ տըր։ Պու ճամ'ին մէսաճիֆի ի ինչա'իյէսինին գըսմը ա'գամը Պուխարա էմիրի թարաֆընտան ալէ' ու թէվճիյէ էտիլմիշ տիր։

ՄԷՂԱՍՏՐ ՄԻՒՆՏՐԻՃ

Գրիստոս տա'իմի չէֆի'իմիզ	(Յ. Գ. Գ.)	195
Եուհանիսթանտա պուհրան ը «խէր	(Չ. Մ. Ալէ)	197
Ամերիգատա լաթին ագվամ'ըն ախլագի հալը	(,, ,, ,,)	198
Տամատ ֆէրիտ փաշանըն լայիհասը		199
Փոլիսլիք		199
Ա'լա էֆքէարըն խայըրլը թէ՞պէրի		199
Հարաքեաթ ը մ;'արիֆփէրվէրտանէ	(Մ. Մինասեան)	200
Տիւնեաընըն կիրակի մէքթէպի գօն. ֆերանըը	(Կ. Պ. Ագանալեան)	201
Սաղ կէչիտաէն նա՞սըլ գուրթուլը տուսմ	(Տէյէն Եէրսս Թօֆալեան)	203
Էրմէնի միլլէթի վէ Գրիստոսըն մէզհըը	(Ֆ-ռանան)	205
Շուա՞ուանթ ը սիյասէյէ		207

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՏԻՆՆԱՆՃԸԼԱԸ ԵՕԳՈՒՇՈՒ